БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● №17 (18.793). ● Жума, 1984 йил 20 январь ● Баҳоси 3 тийин.

КПСС Марказий Комитети декабрь (1983 йил) Пленуми қарорларини амалга оширамиз

УЛКАН РЕЖАЛАР

Ўзбекистон ССР меҳнаткашларининг 1984 йилги

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Ўзбекистон ССР меҳнаткашлари КПСС XXVI съезди қарорларини рўёбга чиқариш йўлида фидокорона меҳнат қилмоқдалар. 1983 йил ва беш йилликнинг уч йили топшириқлари муваффақиятли бажарилди.

Совет Ўзбекистони меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг 1983 йил декабрь Пленуми қарорларига жавобан, КПСС Марказий Комитети Бош секретари Ю. В. Андроповнинг нутқида ўртага қўйилган вазифаларни ҳал этишга конкрет ҳисса қўшишга интилиб, план топшириқларини тўла ва ошириб бажариш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, 1984 йил учун ўз зиммаларига қуйидаги мажбуриятларни қабул қиладилар.

САНОАТДА мавжуд қувватлардан янада тўлароқ фойдаланиш, илғор тажрибани кенг жорий этиш, уюшқоқлик ва интизомни мустаҳкамлаш, асосий технология асбоб-ускуналари иши смена коэффициентини ошириш асосида меҳнат унумдорлигини пландан ташқари 1 процент кўпайтириш ва маҳсулот таннархини 0,5 процент камайтириш таъминланади. 50 миллион сўмлик қўшимча фойда олинади.

Пландан ташқари 200 миллион сўмлик маҳсулот, жумладан чакана нархларда 130 миллион сўмлик халқ истеъмоли моллари реализация қилинади. Шартномаларга кўра маҳсулот етказиб бериш топшириғи бажарилади.

Планга қўшимча равишда 60 миллион куб метр газ, юз минг тонна кўмир қазиб олинади, юз минг тонна минерал ўғит, 100 минг тонна пахта толаси, 3 миллион квадрат метр ип-газлама, 50 минг дона трикотаж буюм, 50 та трактор, 100 та пахта териш машинаси ишлаб чиқарилади. Баҳорги дала ишлари ва йиғим-терим ишлари учун қишлоқ хўжалигига машина-механизмлар ва запас қисмлар муддатидан илгари етказиб берилади.

ҚУРУВЧИЛАР Янгиангренск ГРЭСида биринчи энергоблокни, Тошкент шаҳрида метрополитеннинг янги линиясини, Самарқанд ва Янгиқўқон химия заводларида аммофос ишлаб чиқарадиган қувватларни, Фарғонадаги «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмасида карбамит ишлаб чиқарадиган қувватларни, Бухоро тўқимачилик комбинатида пардозлаш фабрикасини, тўқимачилик комбинатларининг 12 та филиалини, 12,4 миллионта товуқ боқиладиган паррандачилик фабрикаларини белгиланган муддатлардан илгари ишга тушириш мажбуриятини оладилар. Умумий саҳни 6,4 миллион квадрат метр бўлган уй-жой фойдаланишга топширилади. Битказилмай қолган қурилиш ҳажми 4 процент камайтирилади.

100 минг гектар янги суғориладиган ер ўзлаштирилади ва 80 минг гектар ернинг мелиоратив ҳолати яхшиланади. Ноқоратупроқ областларда 18 минг гектар янги ер, 22 минг квадрат метр уй-жой фойдаланишга топширилади. Тюмень областида йўл қуриш ҳамда Байкал-Амур магистралининг Куанда ва Леприндо станцияларида турар-жой посёлкалари қуриш ишлари муддатидан илгари тугалланади.

ТРАНСПОРТДА вагонлар ва автомобиллардан фойдаланиш самарадорлигини ошириш ҳисобига пландан ташқари 3,3 миллион тонна юк ташилади ва барча турдаги юкларни ортиш плани бажарилади, иккита темир йўл линиясида автоблокировкалар ишга туширилади, Қўнғирот-Бейнов линиясида 6 та янги разъезд очилади. Планга қўшимча равишда 7 минг номерли автомат телефон станциялари фойдаланишга топширилади.

100 та участка, 92 та цех ва ишлаб чиқариш комплекс механизациялаштирилади ва автоматлаштирилади, 175 та механизациялаштирилган поток ва автомат линия, 60 тадан кўпроқ манипулятор ва робот ишга туширилади. 21 та автомат бошқариш системаси ташкил этилади, бу эса шартли равишда 29 минг кишини бошқа ишларга ўтказиш имконини беради.

Меҳнат натижаларига баҳо беришда меҳнатда иштирок этиш коэффициентини қўлланилаётган бригадалар сони кўпайтирилади. Саноатда банд бўлган ишчиларнинг 55 проценти меҳнатни ташкил этишнинг бригада формасига жалб этилади. Қурилиш-монтаж ишлари ҳажмининг 60 проценти бригада пудрати усулида бажарилади.

Янги техникага оид тадбирларни ва рационализаторлик таклифларини амалга ошириш ҳисобига камида 190 миллион сўмлик иқтисодий самара олинади. Олий сифат категориясидаги маҳсулотнинг ялпи салмоғи аттестациядан ўтказиладиган маҳсулот ҳажмининг 32 процентига етказилади.

ҚИШЛОҚ МЕҲНАТКАШЛАРИ Озиқ-овқат программасини бажара бориб, чорвачилик ва деҳқончилик маҳсулотлари етиштириш план топшириқларини ошириб бажарадилар ҳамда 5 миллион 980 минг тонна пахта, жумладан, 450 минг тонна ингичка толали пахта, 30 минг тонна пилла тайёрлайдилар, давлатга 1,1 миллион тонна дон, 1,72 миллион тонна сабзавот, 160 минг тонна картошка, 630 минг тонна полиз маҳсулотлари, 885 минг тонна мева ва узум сотадилар. Қорамол ва паррандалар кўпайтирилиб, уларнинг маҳсулдорлиги оширилади, 322 минг тонна гўшт, 902 минг тонна сут ва 1155 миллион дона тухум тайёрланади. Бўтуниттифоқ фондига 1,05 миллион тонна мева-сабзавот маҳсулотлари етказиб берилади.

САВДО ВА МАИШИЙ ХИЗМАТ ХОДИМЛАРИ чакана товар обороти планини 20 миллион сўмлик ошириб бажарадилар ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ҳажмини пландаги 15,6 процент ўрнига 17,3 процент кўпайтирадилар. Савдо корхоналари тармоғини 63 минг квадрат метр, умумий овқатланиш корхоналари тармоғини 35 минг ўринга кенгайтириш мўлжалланади. 114,4 минг тонна гўшт аҳолидан харид қилинади ва ёрдамчи хўжаликларда етиштирилади.

1,4 миллиард киловатт-соат электр энергия, 380 минг гигакалория иссиқлик энергияси, 60 минг тонна прокат, 56 минг тонна дизель ёнилғиси, 42 минг тонна автомобиль бензини иқтисод қилинади.

Ўзбекистон меҳнаткашлари 1984 йил ва умуман беш йиллик тўрт йили топшириқларини ошириб бажариш учун куч-ғайратларини аямай меҳнат қиладилар, деб КПСС Марказий Комитетига ва унинг Сиёсий бюросига ваъда берадилар.

Социалистик мажбуриятлар республика бирлашмалари, корхоналари ва ташкилотлари коллективларининг йиғилишларида қабул қилинди.

● Қўшимча 2 миллион сўмлик, жумладан, 130 миллион сўмлик халқ истеъмол моллари ишлаб чиқарилади.

● Умумий саҳни 6,4 миллион квадрат метр уй-жой фойдаланишга топширилади.

● Пландан ташқари 3,3 миллион тонна юк ташилади.

● 5 миллион 980 минг тонна пахта тайёрланади.

● 322 минг тонна гўшт етиштирилади.

ЗАМОНДОШЛАРИМИЗ

ДАЛА МЕҲРИ

Қиш кўрпасини устига тортган поёни кенг далалар маст уйқуда. Ҳайдовдан сўнг ўркач-ўркач майин тупроқ юзи баъзан оппоқ қиров, баъзан қорнинг момиқ қатламлари билан қопланади, баъзан эса шивалаб ёққан ёмғир томчилари билан ювинади.

Қуралай ўз даласининг бу манзарасига тикиларкан ширин хаёлларга берилади.

— Ўтган йил-ку чакки бўлмади. Эндиги мавсум қандай бўларкин?

Унинг қалбини бир дунё орзулар қамраб олганди шу пайт. Хўжалик деҳқонлари, айниқса у ишлаётган бригада заршуносլари ўтган йилнинг муваффақиятларидан руҳланиб яна ҳам катта умид билан ўз зиммаларига яқинда юксак мажбуриятлар олишди. Агар белни маҳкам боғлаб ишга астойдил киришилса натижа ёмон бўлмайди, албатта.

Ўтган хўжалик йилида Қуралай Ҳасанова аъзо бўлган бригада коллективи ҳар гектар ердан пландаги 32 центнер ўрнига 40 центнердан хирмон кўтариб, Навбаҳор районидаги «Гигант» совхози бўйича олдинги марралардан бирини эгаллади. Деҳқон учун ниҳоятда оғир келган ўтган йилги шароитда бу чинакам катта ютуқ эди. Бунда меҳнатсевар қиз Қуралайнинг ҳам катта ҳиссаси бор. У далада садоқат ва меҳр билан ишлади, тер тўкди, йиғим-терим фаслида эса икки қаторли терим машинасида жавлон уриб пахта терди. Пўлат этаклардан 200 тонна пахта тўкиб, хўжаликдаги кўпчилик механик-ҳайдовчиларга ибрат кўрсатди. У фақат меҳнатдагина эмас, балки жуда кўп соҳаларда ҳам ўзининг намунали ишлари билан танилди. Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати сифатида жамоат ишларида фаол иштирок этиб, эл-юртга сидқидилдан хизмат қиляпти. Бундан ташқари, қишлоқ хўжалик институтининг учинчи курсида сиртдан туриб таҳсил олмоқда. Чунки ҳозирги давр шуни талаб қилади. Инсон хоҳ ишчи, хоҳ деҳқон бўлсин, илм-фаннинг нурафшон ёғдусидан баҳраманд бўлмай туриб кўзлаган манзилига ета олмаслигини яхши тушунади у.

Шу кунларда бригадага тегишли майдонларда қишнинг ҳар бир қулай кунидан фойдаланиб қизғин ишлар олиб борилаётир. Мўл-кўл ҳосил олиш иштиёқи билан меҳнат қилаётган азаматлар далаларга маҳаллий ва минерал ўғит чиқариш, барча техникани кўкламги экиш кампаниясига шайлаш ва бошқа зарур юмушларни сифатли бажармоқдалар. Бунда коллективнинг барча аъзолари қаторида Қуралай Ҳасанова ҳам алоҳида жонбозлик кўрсатмоқда.

Суратда: Қуралай Ҳасанова.

В. Молгачев фотоси.

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

НАВОИЙ, 19 январь. (ЎзТАГ). Бугун Навоий область партия комитетининг пленуми бўлди. Пленум иштирокчилари область партия ташкилотининг КПСС Марказий Комитети 1983 йил декабрь Пленумининг қарорларидан, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Ю. В. Андропов нутқида баён этилган қоида ва хулосалардан келиб чиқадиган вазифаларини муҳокама этдилар. Область партия комитетининг биринчи секретари В. П. Есин доклад қилди.

Область партия ташкилотида ҳисобот-сайлов кампаниясининг якунлари ҳамда коммунистлар айтган танқидий мулоҳаза ва таклифлар қандай бажарилаётганлиги ҳам кўриб чиқилди.

Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари Т. Н. Осетров нутқ сўзлади.

Пленум ишида КПСС Марказий Комитетининг масъул ходими В. И. Смирнов иштирок этди.

ЛЕКЦИЯ ПРОПАГАНДАСИНИНГ САМАРАДОРЛИГИ УЧУН

19 январь куни Самарқандда партия комитетларининг меҳнаткашларни маънавий тарбиялаш масалалари юзасидан лекция ўқийдиган штатсиз лекторларининг зонал семинари ишлай бошлади. Жиззах, Навоий, Самарқанд ва Сирдарё областларидан бу ерга келган семинар қатнашчилари КПСС Марказий Комитети 1983 йил июнь ва декабрь Пленумлари қарорлари асосида лекция пропагандасини юксалтиришнинг актуал проблемаларини муҳокама қилмоқдалар. Меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг асосий йўналишлари масалалари, экономика ва социалистик ишлаб чиқаришни бошқаришнинг маънавий жиҳатлари кўриб чиқилади, лекция пропагандасида орттирилган тажрибалар ўртоқлашилади.

Наманган, Қарши, Нукус ва Тошкентда ҳам шундай семинарлар бўлиб ўтади.

(ЎзТАГ).

МУНОСИБ КИШИЛАР КЎРСАТИЛДИ

1984 йил 4 март СССР Олий Советига САЙЛОВ

Совет кишилари мамлакатда ўтаётган округ сайловолди кенгашларида СССР Олий Совети депутатлигига кўрсатилган номзодларни қўллаб-қувватлаётганликларини айтмоқдалар. Коммунистик партия билан Совет давлати раҳбарларининг, ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар, халқ зиёлиларининг энг яхши вакиллари якдиллик билан қўллаб-қувватланмоқда.

Волгоград облатидаги Камишин ип-газлама комбинатининг ишчиси **Лидия Гавриловна Шибаршова**, Мордва АССР, Ромоданово районидаги «Заря» колхозининг механизатори **Пётр Николаевич Винокуров**, «Ижсталь» ишлаб чиқариш бирлашмасининг пўлат эритувчиси **Раис Суфиянович Хазиахметов**, Лена бирлашган дарё пароходчилиги «Керчь» теплоходининг капитани **Геннадий Валерьянович Суханов**, Одесса область, Измаил районидаги «Прогресс» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **Николай Георгиевич Миндру**, Украина ССР Министрлар Советининг Раиси **Александр Павлович Ляшко**, Могилев область, Горец районидаги «Правда» колхозининг механизатори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **Яков Иванович Галухин**, Белоруссия ССР Олий Совети Президиумининг Раиси **Иван Евтеевич Поляков**, округ сайловолди кенгашларида қўллаб-қувватландилар.

Округ кенгашларида номзодлари қўллаб-қувватланганлар орасида Шарқий Қозоғистон область, Глубоковское районидаги «Заря коммунизма» колхозининг сут соғувчиси **Валентина Павловна Подойникова**, «Чиатурмарганец» ишлаб чиқариш бирлашмаси Ленин номли кон бошқармасининг проходчиги, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **Григорий Абелович Ткемаладзе**, Грузия ССР, Гори районидаги Хвит уруғчилик совхозининг ишчиси **Иван Самсонович Самхарадзе**, Молдавиядаги Бильци мўйна комбинатининг ишчиси **Нина Ивановна Кутаркова**, Молдавия ССР Министрлар Советининг Раиси **Иван Григорьевич Устиян**, Латвиядаги Лигатне қоғоз фабрикасининг қоғоз ишлаб чиқариш машинисти Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **Вольдемар Мартинович Круминьш**, Латвия ССР Олий Совети Президиумининг Раиси **Пётр Якубович Страутманис**лар бор.

Қирғизистондаги Фрунзе номли Қадамжой сурма комбинати эритувчилар бригадири **Зулпиқор Маматов**нинг, Тожикистондаги Вахш азотли ўғит заводи аммиак ишлаб чиқаришининг катта машинисти **Таварали Зиёев**нинг, Тошовуз область, Ленин районидаги «Тезе ел» колхози аъзоси **Эжекгул Аразова**нинг, Туркманистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси **Балли Ёзқулиев**нинг номзодлари округ кенгашларида қўллаб-қувватланди.

(ТАСС).

* * *

Мамлакат давлат ҳокимияти олий органининг Иттифоқ Советига сайлов ўтказувчи 590-Чортоқ сайлов округи жамоат ташкилотлари ва меҳнат коллективлари вакилларининг сайловолди кенгаши сиёсий активлик юксалган бир вазиятда ўтди. Кенгаш қатнашчилари Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси **Оқил Умурзоқович Салимов** СССР Олий Совети Иттифоқ Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатилганлигини қўллаб-қувватлашга қарор қилиб, шу округдан овозга қўйиш учун розилик беришини сўраб унга мурожаат этдилар.

Жиззах областидаги 583-Бинокор сайлов округи жамоатчилиги ва меҳнат коллективларининг вакиллари сайловолди кенгашининг қатнашчилари Зарбдор районидаги «Ленин йўли» совхози комсомол-ёшлар бригадасининг бошлиғи **Зулайҳо Синдаровна Сатторова** СССР Олий Совети Иттифоқ Совети депутатлигига номзод этиб кўрсатилганлигини қўллаб-қувватлаб, шу округдан овозга қўйиш учун унинг розилик беришини сўрадилар.

Избоскан сайлов округи жамоат ташкилотлари ва меҳнат коллективлари вакилларининг округ сайловолди кенгаши бўлиб ўтди. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раиси **Нормахонмади Жўраевич Худойбердиев** СССР Олий Совети Иттифоқ Совети депутатлигига номзод этиб кўрсатилганлигини қўллаб-қувватлашга ҳамда унинг 579-Избоскан сайлов округидан овозга қўйиш учун розилик беришини сўрашга якдиллик билан қарор қилинди.

598-Гулистон сайлов округида сайловолди кенгашининг қатнашчилари Сирдарё районидаги Бахт механизациялашган кўчма колоннасининг бульдозерчиси **Иван Васильевич Дробишев** СССР Олий Совети Иттифоқ Совети депутатлигига номзод этиб кўрсатилганлигини якдиллик билан қўллаб-қувватладилар. Улар И. В. Дробишевга мурожаат этиб, шу округдан овозга қўйиш учун розилик беришини сўрадилар.

Фарғона сайлов округи меҳнаткашларининг вакиллари округ сайловолди кенгашига келдилар. Кенгаш қатнашчилари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари **Тимофей Николаевич Осетров**ни СССР Олий Совети Иттифоқ Совети депутатлигига номзод этиб кўрсатиш тўғрисидаги қарорни қувватлаб, унинг 612-Фарғона сайлов округидан овозга қўйиш учун розилик беришини сўрадилар.

Ангрен шаҳар қурилиш бошқармасининг бўёқчиси **Хайриниса Абдунабиевна Норматова**ни 604-Ангрен сайлов округидан СССР Олий Совети Иттифоқ Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатиш тўғрисидаги қарор округ сайловолди кенгашида якдиллик билан қувватлаб чиқилди. Кенгаш қатнашчилари депутатликка номзодга мурожаат этиб, шу округдан овозга қўйиш учун розилик беришини сўрадилар.

* * *

Тошкент область Ғалаба районидаги «Победа» колхози коллективининг сайловолди йиғилишида 608-Янгийўл сайлов округидан СССР Олий Совети Иттифоқ Совети депутатлигига шу хўжаликнинг бригадири **Владимир Константинович Дюгай** номзод қилиб кўрсатилди.

Сурхондарё область Қумқўрғон районидаги «Қизил Октябрь» колхозининг меҳнатчилари Сурхондарё область партия комитетининг биринчи секретари **Абдуҳолиқ Каримов**ни 112-Денов сайлов округидан СССР Олий Совети Миллатлар Совети депутатлигига ўз номзоди деб атади.

Қорақалпоғистон АССР 40 йиллиги номидаги совхозда бўлиб ўтган сайловолди йиғилишининг қатнашчилари Қораўзак районидаги Қорақалпоғистон АССР 40 йиллиги номли совхознинг бош чўпони **Кархан Жиенбоев**ни 564-Тахтакўпир сайлов округидан СССР Олий Совети Миллатлар Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатдилар.

Жиззахдаги 1-бинокорлик материаллари комбинати ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларининг йиғилиши 102-Жиззах сайлов округидан СССР Олий Совети Миллатлар Советининг депутатлигига номзод қилиб Жиззах область партия комитетининг биринчи секретари **Ҳабибулла Абдумажидович Шоғазатов**ни кўрсатди.

(ЎзТАГ).

ОБЛАСТЬ СОВЕТЛАРИНИНГ СЕССИЯЛАРИ

ТЕРМИЗ. 18 январь. (ЎзТАГ). Халқ депутатлари Сурхондарё область Советининг сессияси бўлди. Сессия қатнашчилари областни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1984 йилги Давлат планини қабул қилдилар, 1983 йилги планнинг қандай бажарилганлиги тўғрисидаги масалани кўриб чиқдилар. 1984 йилги маҳаллий бюджет ва 1982 йилги бюджетнинг ижроси тўғрисидаги ҳисобот ҳам тасдиқланди.

* * *

НАМАНГАН, 19 январь. (ЎзТАГ). Бугун халқ депутатлари Наманган область Советининг сессияси бўлиб ўтди. Сессия қатнашчилари область Советининг 1983 йилги фаолияти якунларини ва КПСС Марказий Комитети 1983 йил декабрь Пленуми қарорлари, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Ю. В. Андропов нутқида баён этилган қоида ва хулосалар асосида область маҳаллий Советларининг вазифаларини муҳокама қилдилар.

Депутатлар 1984 йилда областни социал-иқтисодий ривожлантириш плани ва бюджетини ҳамда 1982 йилги бюджет ижроси тўғрисидаги ҳисоботни тасдиқладилар.

КАМ ИШЧИ КУЧИ САРФЛАБ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ПАХТА ТОЗАЛАШ САНОАТИ МИНИСТРЛИГИГА ҚАРАШЛИ «ХАРЕЗМЗАГОТХЛОПКОПРОМ» САНОАТ БИРЛАШМАСИ ХОНҚА ПАХТА ТОЗАЛАШ ЗАВОДИ КОЛЛЕКТИВИНИНГ 1984 ЙИЛГИ

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Хонқа пахта тозалаш заводининг коллективи КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съезди тарихий қарорларини амалга ошира бориб, барча техникавий-иқтисодий кўрсаткичлар юзасидан 1983 йилги план ва социалистик мажбуриятларни муддатидан илгари, 26 декабрда бажарди. Пландан ташқари 3,8 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Планга қўшимча равишда 210 тонна тола ва 740 тонна линт ишлаб чиқарилди.

КПСС Марказий Комитетининг 1983 йил декабрь Пленуми қарорлари, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Ю. В. Андроповнинг Пленумдаги нутқи текстида баён этилган йўл-йўриқлар коллектив учун жанговар программа бўлди. Хонқа пахта тозалаш заводининг коллективи Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, 1984 йил учун ўз зиммасига қуйидаги социалистик мажбуриятларни қабул қилади:

ишлаб чиқариш ҳажми юзасидан йиллик план барвақт, 26 декабрда бажарилади ва пландан ташқари 400 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинади. Планга қўшимча равишда 120 тонна пахта толаси ва 20 тонна линт ишлаб чиқарилади. ГОСТ нормаси билан толанинг 96 проценти ва линтнинг 100 проценти ишлаб чиқарилади.

Пахта етиштирадиган хўжаликлар учун 4 минг тонна уруғлик чигит 15 февралгача тайёрлаб қўйилади, янги ҳосил пахтасини қабул қилиш ва сақлаш учун тайёрлов пунктларини, механизация воситаларини, қуритиш-тозалаш цехларини капитал ремонт қилиш ва моддий-техника базасини тайёрлаш 1 июнгача тамомланади.

Меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг бригада формасини такомиллаштириш ҳисобига иш вақтининг бекор кетиши 16 процент, кадрлар қўнимсизлиги 12 процент қисқартирилади.

Ишлаб чиқаришни техникавий жиҳатдан қайта қуроллантиришга оид барча ташкилий-техникавий тадбирлар муддатидан илгари амалга оширилади. Пахта ҳосилини қуритиш ва тозалаш поток линияси, иккита қуритиш барабани, иккита ленталӣ транспортёр ишга туширилади. Йилига 10 минг сўм шартли йиллик иқтисодий самара берадиган 9 та рационализаторлик таклифи жорий этилади. Янги техникани, илғор технологияни жорий этиш, иш вақтининг бекор кетишини камайтириш ҳисобига меҳнат унумдорлиги пландагига нисбатан бир процент оширилади.

Нотўқима материаллар цехи ишчилари меҳнатини ташкил этишнинг янги усулга ўтказилади.

Хом ашёни сақлаш, ўз вақтида профилактик тадбирлар ўтказиш, ундан авайлаб фойдаланиш, асбоб-ускуналарнинг зарур техникавий ҳолатини таъминлаш ва ишнинг технология режимларига риоя этиш ҳисобига 20 тонна пахта ҳосили тежалади.

Ёқилғи-энергетика ресурслари ва бошқа ресурслардан самарали фойдаланиш учун кураш кучайтирилади ҳамда 50 минг киловатт-соат электрэнергия, 7 тонна шартли ёқилғи, 0,5 минг квадрат метр ўраш газламаси, 1,2 тонна пўлат лента ва сим иқтисод қилинади. Маҳсулот таннархи қўшимча равишда 0,5 процент арзонлаштирилади.

Илғор тажриба курслари ва мактабларида 40 киши ўқитилади. 120 киши иқтисодий ўқувнинг барча турларига жалб этилади. Завод профилакторийсида дам олиш ва даволаниш шароитлари яхшиланади. Ёрдамчи хўжаликда қорамоллар сони 80 тага, жумладан сигирлар 30 тага етказилади. 3 тонна гўшт, 33 тонна сут тайёрланади.

Хонқа пахта тозалаш заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари, хизматчилари юбилей йили планлари ва социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажариш учун ўзларининг бутун билим ва куч-ғайратларини сарфлайдилар.

Социалистик мажбуриятлар Хонқа пахта тозалаш заводи коллективининг умумий йиғилишида муҳокама этилиб қабул қилинди.

ЯНГИЛИКЛАР 84

АҲОЛИ УЧУН ҚУЛАЙЛИК

Намангандаги уйсозлик комбинати коллективи янги туркумдаги уй-жойларни чиқара бошлади. Булар аввалги уйлардан деворларининг иссиқликни сақлаши ва товушни ўтказмаслиги, хоналарнинг яхши жойлаштирилганлиги билан фарқ қилади. Лойиҳани «Узградострой» илмий-тадқиқот институтининг мутахассислари ишлаб чиқишган. Бу йил уйсозлик комбинати такомиллаштирилган конструкциядаги 22 минг квадрат метр уй-жойни топширишни мўлжалламоқда.

ТЕЖАМКОРЛИК ҲИСОБИ

Қўқон пойабзал фабрикасининг бичиқчиси Татьяна Вишневская корхонада биринчи бўлиб шахсий тежамкорлик ҳисобини очди. Профессионал маҳорат республика конкурсининг лауреати бўлган Татьяна бичишнинг илғор усулларини қўллай бошлади, хом ашёнинг ҳар бир сантиметридан омилкорлик билан фойдаланмоқда. Материаллардан самарали фойдаланиш мусобақасига унинг ишдаги ўртоқлари ҳам қўшилишди. Бу йил корхона коллективи салкам уч миллион квадрат дециметр чарм, резина ва тўқимачилик материалларини тежаб қолишни мўлжалламоқда.

(ЎзТАГ).

КПСС Марказий Комитетининг «Умумтаълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилишнинг асосий йўналишлари» лойиҳаси умумхалқ муҳокамасида

КОММУНИСТИК ТАРБИЯНИНГ МУҲИМ ЖАБҲАСИ

Умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилишнинг асосий йўналишлари лойиҳаси КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Юрий Владимирович Андропов партия Марказий Комитети 1983 йил июнь Пленумида ривожланган социализмни янада такомиллаштириш соҳасида қўйган муҳим вазифаларни амалга ошириш билан бевосита боғлиқ бўлиб, унда ёш авлодни ўқитиш ва тарбиялашга комплекс ёндашиш ҳамда уни меҳнатга тайёрлаш биринчи даражали масала сифатида олға сурилган.

Ривожланган социалистик жамиятда юқори унумли техникагина эмас, балки ундан фойдаланадиган кадрларга ҳам талаб ўсиб боради. Меҳнат кишисининг умумий маданий ва иқтисодий савияси, касб маҳорати юқори бўлиши талаб этилади. Иқтисодий билим корхонада ишнинг боришига, ҳар бир ходимнинг шахсий масъулияти ошишига таъсир кўрсатади. Айни вақтда совет кишиларининг меҳнатга, ишлаб чиқариш воситаларига коммунистик муносабатда бўлишини шакллантиришга ҳамда улар активлигини оширишга, ижтимоий ишлаб чиқаришни ташкил қилишни такомиллаштиришга кўмаклашади. Айниқса, катта авлод анъаналарини давом эттирадиган ва ривожлантирадиган ёшларнинг иқтисодий билими ҳамда тарбияси юқори бўлиши муҳим аҳамият касб этади.

Коммунистик ишлаб чиқариш усулининг шаклланиши ва ривожланиши қонуниятлари, социалистик экономикада амал қиладиган иқтисодий қонун ва категориялар моҳиятини пухта ўрганиш натижасида ёшларда тежамкорлик, социалистик мулкка, ўзининг меҳнат бурчига онгли муносабатда бўлишдек фазилатлар шаклланади. Шунинг учун иқтисодий билим ва иқтисодий тарбияга ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг таркибий қисми сифатида қараш зарур.

Уларни иқтисодий билим билан қуроллантириш ва касб танлашда умумий таълим мактаблари муҳим ўрин тутади. Мамлакатимиз тараққиётининг ҳозирги босқичида ўқувчиларнинг математика, физика, биология, химия, тарих, география ва бошқа фанлардан оладиган билими қанча зарур бўлса, иқтисодий билим олиши ҳам шунчалик зарур бўлиб қолди. Уларга ҳозирча бу хил билим тарих, география, жамиятшунослик ҳамда меҳнат дарсларида берилмоқда. Умумий таълим ва ҳунар мактаби талабаларига иқтисодий билим бериш ва тарбиялашни янада такомиллаштириш мақсадида қуйидаги тадбирларни амалга оширишни таклиф этамиз.

Ўқувчиларга иқтисодий билим беришда ва уларда иқтисодий фикр юритиш юзасидан кўникма ҳосил қилишда жамиятшунослик фани муҳим аҳамият касб этади. **Шунинг учун бу соҳа бўйича ўқитувчи тайёрлаётган педагогика институтлари уларнинг иқтисодий маълумоти даражасини янада кўтаришга эътибор беришлари зарур.** Бунинг учун жамиятшунослик бўлими студентларига иқтисодий назария билан Коммунистик партия ва Совет давлатининг ривожланган социализм давридаги иқтисодий сиёсатининг муҳим масалалари бўйича махсус курслар ўқилиши лозим.

Шунингдек, **бу бўлим студентлари сиёсий иқтисод фанини кенгайтирилган программа асосида ўрганишлари зарур.** Ҳозирги мавжуд программа студентнинг бўлажак мутахассислигига қараб эмас, балки ўқиш муддатига қараб белгиланмоқда. Жамиятшунослик бўлимига мактабни битиргандан кейин камида икки йиллик меҳнат стажига эга бўлган ёшлар қабул қилинса, мақсадга мувофиқ бўларди.

Умумий таълим мактабларида «Иқтисодий билим асослари» курсини киритиш ҳам шу куннинг талаби бўлиб қолди. Бунинг учун педагогика институтларида «Иқтисодий билим асослари» курси бўйича ўқитувчи кадрлар тайёрлашни йўлга қўйиш лозим.

Ҳозирги вақтда мактабларда дарс бераётган **тарих, география, жамиятшунослик ва меҳнат ўқитувчиларининг иқтисодий билим даражасини ошириш мақсадида малака ошириш институтларида уларни қайта тайёрлаш курсларини ташкил қилиш ҳақида ҳам ўйлаб кўриш керак.**

Мактаблардаги «Ёш иқтисодчи» тўгаракларини сонини кўпайтириш ва уларнинг фаолиятини яхшилаш учун намунали программа ишлаб чиқиш фурсати келди. Бу мулоҳазалар мактаб ислоҳоти Лойиҳасига албатта киритилиши зарур деб ҳисоблаймиз. Тараққиётга асосланган давр худди ана шуни талаб этмоқда.

К. ЮСУПОВ,
Низомий номли Тошкент давлат педагогика институти сиёсий иқтисод кафедраси мудири, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган халқ маорифи ходими, профессор.

ЎЗБЕКИСТОН ССР УЙ-ЖОЙ КОММУНАЛ ХЎЖАЛИК МИНИСТРЛИГИГА ҚАРАШЛИ САМАРҚАНД ТАЖРИБА-МЕХАНИКА ЗАВОДИ КОЛЛЕКТИВИНИНГ 1984 ЙИЛГИ

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Тажриба-механика заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари ўн биринчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун бошланган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб, КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил ноябрь, 1983 йил июнь ва декабрь Пленумлари қарорларини амалга ошира бориб, ўз зиммасига қуйидаги социалистик мажбуриятларни қабул қиладилар:

Товар маҳсулот ишлаб чиқариш плани 27 декабрда бажарилади, пландан ташқари 50 минг сўмлик саноат маҳсулоти реализация қилинади.

Меҳнат унумдорлиги 1984 йилги планга нисбатан бир процент оширилади, маҳсулот таннархи 0,5 процент арзонлаштирилади.

Пландан ташқари 100 минг сўмлик халқ истеъмол моллари ишлаб чиқарилади ва реализация қилинади.

Меҳнатни ташкил этишнинг бригада формасида ишлаётган ишчиларнинг ялпи салмоғи камида 95 процентга етказилади.

Хом ашё, материал ва энергия ресурсларини оқилона сарфлаш ҳисобига 40 тонна металл прокати, 12 минг киловатт-соат электр энергия иқтисод қилинади. 136 ишчи тайёрланади ва малакаси оширилади, москваликларнинг меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини янада мустаҳкамлаш учун кураш ҳаракатини авж олдириш тўғрисидаги ташаббуси қўллаб-қувватланади.

Социалистик мажбуриятлар Самарқанд тажриба-механика заводи ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларининг йиғилишида муҳокама этилиб қабул қилинди.

СССР 60 ЙИЛЛИГИ НОМЛИ БУХОРО ТИКУВЧИЛИК ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ 4-КОММУНИСТИК МЕҲНАТ КОМСОМОЛ-ЁШЛАР ЦЕХИ КОЛЛЕКТИВИНИНГ 1984 ЙИЛГИ

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Бухоро тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси 4-цехининг коллективи Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, 1984 йил учун қуйидаги социалистик мажбуриятларни қабул қилади:

1984 йилги план муддатидан илгари, 26 декабргача бажарилади, пландан ташқари 6 мингта болалар шими тикилади. Маҳсулотнинг ҳаммаси фақат давлат Сифат белгиси билан тайёрланади.

Янги илғор ишлаб чиқариш тажрибасини жорий этиш асосида меҳнат унумдорлиги планга нисбатан 1,5 процент оширилади ва маҳсулот ҳажмининг жамики ўсишига меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан эришилади.

Хом ашёдан оқилона фойдаланиш ҳисобига 3 минг метр ип тежалади.

Иқтисодий самараси 2,5 минг сўмга борадиган 5 та рационализаторлик таклифи, меҳнатни илмий ташкил этиш юзасидан 2 тадбир ишлаб чиқаришга жорий этилади. Бир маромда ишлашни таъминлаш мақсадида ҳар бир ишчи аёл камида 4—5 та турдош ишни ўзлаштириб олади. Мураббийчилик кенг авж олдирилади, малака муттасил ошириб борилади, 40 киши таълимнинг барча турлари билан қамраб олинади — ишчи-ёшлар кечки мактабида, сиртқи техникумда, институтларда ўқийди.

Меҳнатни ташкил этиш ва уни рағбатлантиришнинг бригада формаси такомиллаштирилади, 1984 йилнинг февралидан бошлаб икки сменадаги бригадалар ягона план асосида ишлашга ўтказилади.

Ушбу социалистик мажбуриятлар 4-цех коллективининг умумий йиғилишида қабул қилинган.

ФАН — ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА

ҲАМКОРЛИК САМАРАЛАРИ

Ш. Р. Рашидов номидаги Тошкент тўқимачилик комбинати коллективига янги, замонавий ускуналарни ўзлаштириш, маҳсулот сифатини яхшилашда Ленинград тўқимачилик саноати илмий-тадқиқот институтининг технология лабораторияси ходимлари катта ёрдам бермоқдалар.

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, фан билан ишлаб чиқариш ўртасидаги ҳамкорликдан энг аввало комбинат фойда кўрмоқда. Чунончи, ипларни синтетик модда билан қоплашнинг янги технологияси жорий этилиб, урчуқлар тебранишн озайиши натижасида ипнинг узилиши икки баравар камайди.

Илм-фан намояндалари билан комбинат меҳнат аҳлининг ҳамкорлиги тағин ҳам кучаяди. Улар бу йил Ўзбекистон ССР Фанлар академияси олимлари билан биргаликда ипга ультра товуш билан ишлов беришни режалаштирмоқдалар. Суратда: катта инженер Л. Ким (чапда) билан комбинат ишчиси З. Қодирова ип нега узилганлиги сабабини аниқламоқдалар.

А. Ванштейн фотоси, (ЎзТАГ).

БИРЛАШГАН ЎЗАР

Андижон уйсозлик комбинатининг завод ва бинокорлик бригадалари ҳамда биринчи автобазанинг ҳайдовчилари биринчи иш кунида битта наряд олишди. Чунки уларнинг ҳаммаси меҳнатни ташкил этиш илғор формаси—бригада пудрати билан бирлашган бўлиб, бундан мақсад уй-жой қуришни тезлатиш ва сифатни оширишдан иборат.

Нариман Қуддусовни қолипловчилар бригадасининг иш боши десак бўлади. Булар юксак иш маромини белгилайдилар. Бирин-кетин темир-бетон панелларни буғлаш камераларига жўнатиб турибдилар. Ҳар уч камерадан бири пландан ташқари қолипланган: Борис Сингатуллин ҳайдовчилар бригадаси зарбдор меҳнат эстафетасини қабул қилиб олади. Бу бригада «Моксимон метод» билан ишлайди: ҳар бир тортувчи машинага панел ташувчи прицеп биркитиб қўйилган. Шу прицеплардан бирига заводда юк ортилиб турилганда, тортувчи машина ҳайдовчиси иккинчи прицепни тортиб боради, қурилиш майдонида эса учинчи прицепнинг юки туширилаётган бўлади. Панелни келтириши билан бўшаган прицепни олиб заводга боради. Бу ерда эса уни юк ортилган прицеп кутиб туради. Шундай метод натижасида шофёрлар меҳнат унумдорлиги икки баравар ошди, машиналарнинг бир қисмини бошқа ишларга бўшатиш мумкин бўлди. Уйсозлик комбинатининг қурилиш участкасидан Вячеслав Васеневнинг комплекс монтаж бригадаси шу занжирни ниҳоясига етказади. Бу ердаги ишлар шундай ташкил этилганки, монтажчилар смена топшириғини бир ярим баравар зиёд ошириб бажаришга муваффақ бўлдилар.

Натижада пудратда қатнашувчилар биринчи кун топшириғини 120 процент қилиб адо этдилар, жами саҳни 190 квадрат метрга борадиган учта квартира тайёрланди ва монтаж қилинди. (ЎзТАГ).

ИНСОН ВА ҚОНУН

АДОЛАТ ПОСБОНЛАРИ

Ривожланган социалистик жамиятнинг энг катта ютуқларидан бири совет халқининг мустаҳкам ғоявий ва сиёсий бирлигидир. Унинг ленинча Коммунистик партия атрофидаги жипслигидир. Ҳар бир совет кишисини марксизм-ленинизмнинг ўлмас ғояларига, коммунизм ишига чексиз садоқат руҳида тарбиялаш партиямиз, барча давлат ва жамоат органлари олдида турган муҳим масалалардан ҳисобланади. КПСС Марказий Комитетининг июнь (1983 йил) Пленуми, Ўзбекистон Компартияси Маркази Комитетининг июль Пленуми қарорларида ғоявий-сиёсий ва тарбиявий ишларга юксак талаблар қўйилган, совет кишисининг маънавий қиёфасини шакллантириш соҳасидаги вазифалар аниқ кўрсатилган.

Мамлакатимизда социалистик қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни сақлаш соҳасида ишлайдиган хизматчиларнинг ғоявий-сиёсий ва маънавий қиёфасига алоҳида эътибор берилмоқда. Чунки доҳиймиз В. И. Ленин таъкидлаганидек, социалистик қонунчилик совет демократиясини тараққий эттиришнинг асоси ҳисобланади.

КПСС XXVI съезди қарорларида ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ходимлари ўз касбларини пухта билиш билан бирга соф ва ҳалол бўлишлари, сотилмасликлари ва адолатли бўлишлари кўрсатиб ўтилган. Фақат ана шундай одамларгина ўз зиммаларидаги масъулиятли бурчни сидқидилдан бажаришлари мумкин.

Социалистик қонунчиликни қўриқлаш органлари системасида совет суди муҳим аҳамиятга эга. СССРда одил судлов фақат суд орқали амалга оширилиши Конституцияда белгиланган. Социалистик одил судловни амалга ошириш соҳасида судлар фаолияти доҳиймиз В. И. Ленин ишлаб чиққан демократик принципларга асосланади. Мамлакатимизда одил судлов гражданларнинг қонун ва суд олдида тенглиги асосида амалга оширилади. Барча судларда ишни кўриб чиқиш очиқдир. Фақат айрим ҳоллардагина белгиланган қонунга мувофиқ судловнинг барча қоидаларига риоя қилинган ҳолда ишни яширин суд мажлисида эшитишга йўл қўйилади. Судда гражданлик ва жиноий ишларни кўриб чиқиш коллегиал амалга оширилади; биринчи инстанциядаги судда халқ маслаҳатчиси иштирок этади. Халқ маслаҳатчилари одил судловни амалга оширишда судья эга бўлган барча ҳуқуқлардан фойдаланади. Судья ва халқ маслаҳатчилари мустақил бўлиб, улар фақат қонунга бўйсунадилар.

Судьялар ва халқ маслаҳатчилари ўз сайловчилари ёки уларни сайлаган органлар олдида масъулдирлар. Улар ўз сайловчилари олдида ҳисоб бериб боради-лар ва қонунда белгиланган тартибда чақириб олинишлари ҳам мумкин.

Ўзбекистон ССР Конституциясида ва унга асосланган Ўзбекистон ССР суд қурилиши тўғрисидаги қонунда судьялар ва халқ маслаҳатчиларини сайлаш тартиби, уларнинг фаолияти ва ҳисоб бериб туришларини белгиловчи нормалар совет судининг халқ билан мустаҳкам алоқасини таъминлайди. Халқ судьяси, халқ маслаҳатчиси — меҳнаткашларнинг тўла ҳуқуқли вакилларидир. Уларга одил судловни амалга ошириш ишониб топширилган. Уларнинг қонун талабларига асосланган барча ҳаракатлари совет жамиятининг инсонпарварлик ва адолат тўғрисидаги маънавий тасаввурларига тамомила мос келиши лозим.

Ўзбекистон ССР район (шаҳар) халқ судларига сайлов тўғрисидаги қонунда судьяларнинг ғоявий-сиёсий савияси, уларнинг маънавий фазилатларига юксак талаблар қўйилади. Қонунда район (шаҳар) халқ судига Ўзбекистон ССРнинг сайлов кунигача 25 ёшга тўлган ҳар бир граждани халқ судьяси ва халқ маслаҳатчилигига сайланиши мумкин. Бу шуни кўрсатадики, маълум даражада ҳаётий тажрибага эга бўлган, атрофидагилар орасида ҳурмат ва эътибор қозонган, ўз шахсий фазилатлари билан бошқаларга намуна бўладиган, шаклланган дунёқарашга эга бўлган кишилар социалистик одил судловни амалга оширишга жалб этиладилар.

Ўзбекистон ССР район (шаҳар) халқ судларининг барча судьялари олий юридик маълумотга эга. Улар ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларида узоқ йил ҳалол ишлаганликлари учун орден ва медаллар билан мукофотланган, «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган юрист» фахрий унвонига сазовор бўлган кишилардир. Халқ маслаҳатчилари орасида ишчилар синфи, колхозчи-деҳқонлар, халқ зиёлилари вакиллари, Улуғ Ватан уруши ветеранлари, коммунистик меҳнат зарбдорлари, Советлар депутатлари бор.

Судья ўз касбининг пухта билимдони ва юксак маънавий фазилатларга эга бўлиши лозим. Инсонпарварлик, ҳар бир киши қалбига йўл топа билиш, ҳар бир кишининг ишини кўриб чиқишда у жонли одамлар тақдирини ҳал этаётганлигини ҳис этиши керак. Судья ўз гражданлик ва профессионал бурчини яхши англаши, ҳақиқатни юзага чиқаришда мустақил, принципиал ва одил бўлиши лозим.

Республика Юстиция министрлиги судлар фаолиятига раҳбарлик қила бориб, кадрлар билан ишлашда шунингдек, комплекс текширишларда одил судловни амалга ошириш сифатини кўтаришга қаратилган кўрсатмаларни ишлаб чиқишда, илғор тажрибаларни оммалаштиришда ана шу масалаларга алоҳида эътибор бермоқда.

Суд органлари кадрларининг ғоявий-сиёсий ва профессионал маҳоратини оширишда халқ судлари учун семинарлар ташкил этилаётганлиги, область судлари аъзоларини халқ судьяларига бириктириб қўйилиши, халқ судьялари юқори судларга практикага юборилиши каби иш формалари яхши самара бермоқда. Тошкент шаҳар судининг халқ маслаҳатчиси М. А. Андреев гражданлик ва жиноий ишларни кўриб чиқишда принципиаллик ва юксак масъулият ҳисларини намоён қилмоқда. Тошкент шаҳар судининг жиноий ишлар бўйича судлов коллегияси халқ маслаҳатчилари Андреев ва Карпушин ўртоқлар иштирокида Л. Гендлин ва бошқаларни айблаш бўйича ишни кўриб чиқди. Темир йўл вагонидан 2700 сўмлик 3 та гиламни бошқа шахслар билан бирга ўғирлашда айбланган Гендлин 5 йил муддатга озодликдан маҳрум қилиниб, жазони кучайтирилган режимдаги ахлоқ тузатиш колониясида ўташи лозим эди. Лекин ҳукмни чиқаришда халқ маслаҳатчиси Андреев ўзига хос фикрда қолди. Иш шароитидан келиб чиқиб ва Гендлиннинг ишдаги ижобий хусусиятларини характерловчи шахсий хислатларини, биринчи бор жиноий ишга қўл урганлигини ҳисобга олиб, унга бериладиган жазони енгиллатиш керак деган фикрда турди. Ўзбекистон ССР Олий суди халқ маслаҳатчиси Андреевнинг алоҳида фикрини ҳисобга олиб, бунга рози бўлди. Республика олий суди судлов коллегиясининг ажрими бўйича Гендлинга нисбатан чиқарилган ҳукм ўзгартирилди ва унга бошқа жазо чораси кўрилди. У уч йил шартли равишда озодликдан маҳрум этилиб, мажбурий меҳнатга жалб этилди.

Жазони индивидуаллаштириш совет одил судловининг муҳим принципларидан. Адолатли жазо судланган гражданларни тарбиялашнинг энг муҳим воситаларидан бўлиб, совет қонунларининг инсонпарварлиги ва адолатлилигига ишончни мустаҳкамлаш имкониятини яратади.

Суд органлари кадрлари билан ишлаш, уларни ғоявий-сиёсий ва маънавий жиҳатдан шакллантириш, профессионал маҳоратларини янада оширишга, одил судловни тўғри амалга оширишга, Коммунистик партия томонидан суд органлари олдига қўйилаётган юксак талабларни муваффақиятли ҳал этишга ёрдам бермоқда.

КПСС Марказий Комитетининг май, ноябрь (1982 йил) ва июнь (1983 йил) Пленумлари қарорларига жавобан республика судлари чайқовчилик, порахўрлик, социалистик мулкни талон-торож қилиш, давлат, жамият ва гражданлар манфаатларига зарар етказувчи, коммунистик ахлоқ нормаларига зид бўлган ҳар қандай жиноятларга қарши жиддий кураш олиб бормоқдалар. Жиноятчиларга адолатли жазо бериш билан бирга давлатга етказилган зарарни ўз вақтида тўла ундириб олиш, жиноятларнинг келиб чиқишига олиб келадиган барча шарт-шароитларни йўқотиш учун зарур чора-тадбирлар кўрилмоқда.

Ғоявий ишонч, юксак маънавий фазилатлар, суд органлари кадрларининг фаоллиги халқ судларининг профилактика, ҳуқуқий-тарбиявий ишларининг самарадорлигини янада оширишда катта аҳамиятга эга.

Судьялар ва халқ маслаҳатчилари аҳоли орасида қонунларни кенг пропаганда қилмоқдалар. Ўртоқлик судларига ҳуқуқ-тартиботни сақлаш, меҳнат коллективларидаги таянч пунктларига, ҳуқуқ бузилишининг олдини олиш жамоат Советларига ва социалистик қонунчиликни қўриқловчи бошқа жамоат ташкилотларига методик ва ташкилий ёрдам кўрсатмоқдалар.

Одил судловни амалга ошириш сифати анча яхшиланган бўлса-да, айрим судлар социалистик мулкни талон-торож қилувчиларга, порахўрларга, чайқовчиларга ва оғир жиноятларни содир қилган кишиларга нисбатан ҳамон либералларча муносабатда бўлмоқдалар. Масалан, ўтган йили республикамизда судланган кўпгина шахслар устидан чиқарилган ҳукмлар тайинланган жазо енгил бўлганлиги сабабли юқори суд органлари томонидан бекор қилинди.

Совет судининг бутун фаолияти гражданларни она-Ватанга ва коммунизм ишига чексиз садоқат, совет қонунларини аниқ ва мунтазам бажариш, меҳнат интизомига риоя қилиш, давлат ва жамият олдидаги бурчга ҳалол муносабатда бўлиш, гражданларнинг ҳуқуқлари, номуслари ва қадр-қимматларига ҳурмат билан қараш, социалистик турмуш қоидаларини ҳурмат қилиш руҳида тарбиялашга қаратилган. Республикамиз судлари ана шу вазифаларни бажара бориб, Коммунистик партия XXVI съездининг ва КПСС Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари қарорларини амалга оширишга ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар.

М. С. ВОСИҚОВА,
Ўзбекистон ССР юстиция министри.

ТАРАДДУД

Тележка тиркалган транспорт трактори асфальт йўлдан дала чеккаси томон келар эди. Гулистон районидаги «Коммуна» колхозининг энг яхши тракторчиларидан Неъмат Норматов далага ўғит ташимоқда. У ўзининг трактор поездини узайтириб, унга эндиликда учта тележкани тиркамоқда. Илғор механизатор ҳар куни нормадаги олти марта ўрнига ўн марта қатнамоқда.

Чорвачилик фермаларидан, колхозчиларнинг шахсий хўжаликларидан далага маҳаллий ўғит ташиш билан банд бўлган бошқа трактор транспоезди ҳайдовчилари ҳам юксак меҳнат унумдорлигига эришмоқдалар. Ҳозирнинг ўзидаёқ кўп миқдордаги органик ўғитлар далалар четига ташиб келтирилди. Хўжаликда баҳоргача ҳар бир гектар ерга ўн тоннадан ортиқ ўғит солишга қарор қилинди.

(ЎзТАГ).

СТОКГОЛЬМ КОНФЕРЕНЦИЯСИДА

А. А. ГРОМИКО нутқи

СТОКГОЛЬМ, 18 январь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико Европада ишонч, хавфсизликни мустаҳкамлаш тадбирларига ва қуролсизланишга бағишланган конференцияда нутқ сўзлаб, бундай деди:

Муҳтарам раис жаноблари!

35 давлатнинг вакиллари Европада ишонч ва хавфсизликни мустаҳкамлаш тадбирларига ҳамда қуролсизланишга бағишланган конференция ишини бошлаш учун бу ерга тўпландилар.

Конференция ташқи ишлар министрлари даражасида очилаётганлиги создир.

Хельсинкидан Мадридгача Умумевропа жараёни гарчи оғир бўлса ҳам каттагина йўл босиб ўтди. Баъзан иш боши берк кўчага кириб қолаётгандек туюлар эди. Шунга қарамай пировард натижада қийинчиликларни бартараф этишга муваффақ бўлинди.

Эндиликда ўз тарихи, миллий анъаналари, миқёслари, ижтимоий тузуми жиҳатидан жуда ҳар хил бўлган давлатлар илгари Хельсинкида ёқилган умид чироғини бу ерга, Стокгольмга келтиришга муваффақ бўлдилар. Бу нарса ҳозирги кунда халқларнинг тинчлик ва ҳамкорликка бўлган иродасини ҳеч ким инкор эта олмаслигининг далили эмасми, ахир?

Бу иродани конференция қатнашчилари халқларнинг энг зарур манфаатларига мос бўлиб тушадиган салмоқли аҳдномаларда мужассамлантиришлари керак. Яқинда Мадридда бўлиб ўтган учрашув таҳликали равишда чигаллашган халқаро шароитларда ҳам башарти турли ижтимоий тузумдаги давлатлар хоҳлайдиган бўлсалар, ўзаро мақбул асосда бир битимга келиш имконияти борлигини кўрсатди.

Мамлакатлар ўртасидаги ишончни, ҳам сиёсий, ҳам ҳарбий соҳадаги ишончни мустаҳкамлаш — ўткир вазифалардан биридир.

Ҳозирги кескин халқаро вазият шуни айниқса талаб қилмоқда. Халқаро вазиятда ёмонлик сари нега кескин бурилиш содир бўлганлигининг, нега уруш хавфи ошганлигининг сабаблари Ю. В. Андроповнинг яқинда берган Баёнотларида жуда аниқ-равшан кўрсатиб берилди. Шу Баёнотларда Совет Иттифоқининг ленинча тинчликсевар ташқи сиёсати баён қилинди.

Ғарбий Европанинг баъзи мамлакатларида Американинг янги ракеталарини жойлаштира бошланганлиги халқаро хавфсизликни ҳам, шунингдек, бу ракеталарни жойлаштиришдек қалтис йўлга рози бўлган мамлакатларнинг хавфсизлигини ҳам мустаҳкамламайди. Аксинча, ўз сиёсатига халқларни алдашни асос қилиб олган Ғарбдаги арбоблар у ерда нима деб даъво қилмасинлар, бу ракеталар хавфсизликка путур етказади. Шу ракеталар билан биргаликда Ғарбий Европага милитаризм, адоват, ҳарбий васваса экспорт қилинмоқда. Америка ракеталари соясида туриб олиб, Ғарбий Европа мамлакатларининг халқларини тинчлик ҳақидаги сохта ваъдалар билан юпатишга уринаётган кимсалар мана шу алдамчилик учун ўз зиммаларига оғир масъулият оладилар.

Агар шу анжуманда қатнашувчи давлатлар масалага масъулият билан ёндашсалар, жаҳаннам сари хатарли тойиб бориш тўхтатилиши мумкин. Биз такрор айтамиз — агар АҚШ ва НАТОдаги бошқа мамлакатлар Европада Американинг ўртача олисликка учириладиган ядровий ракеталари жойлаштирила бошлангунча мавжуд бўлган ҳолатга қайтишга тайёрлик билдирсалар, Совет Иттифоқи ҳам шундай қилишга тайёр бўлади.

Европадаги ядро қуролларини чеклаш соҳасидаги Совет — Америка мулоқоти АҚШ маъмуриятининг айби билан барбод бўлди. АҚШ маъмурияти музокара ўтказиш ва битимга келиш йўлини қидиришга интилиш ўрнига вужудга келган кучлар нисбатини бузиш йўлига ўтиб олди. У ўзининг ядро қуролларини ҳаддан ташқари кўпайтириш ҳисобига Совет Иттифоқидан ҳарбий устунликка, НАТО мамлакатларининг Варшава Шартномаси мамлакатларидан устунлигига эришиб олиш мақсадини ўз олдига қўймоқда. Бу нарса америкалик стратегларнинг фикрича, гўё ядро урушида уларнинг ютиб чиқишига олиб бориши мумкин эмиш. Куни кеча Америка раҳбарлари: елкаларига погон тақиб олганлари ҳам, погонсизлари ҳам шу мавзуда жуда андишасизларча фикр-мулоҳаза юритдилар.

Эҳтимол улар бугун ўзлари тузаётган ядро уруши сценарийлари бемаънилик эканини тушуниб олгандирлар? Асло бундай эмас. Хўш, халқлар, афкор омма бундай телбанамо режаларга қандай назар билан қарамоқда? Улар ғазабланиш ва норозилик туйғулари билан қарамоқдалар.

Режалар кетидан АҚШнинг ҳарбий мақсадларга мислсиз суръатлар билан ошиб бораётган бюджет маблағлари ажратилмоқда. Янги-янги ракеталар, бомбардимончи самолётлар, авианосецлар зудлик билан, қандайдир ашаддий жазава билан қурилмоқда. Оммавий қирғиннинг янги воситалари синаб кўрилмоқда.

Қисқа қилиб айтганда, ҳозирги АҚШ маъмурияти — уруш категориялари билан фикрлайдиган ва шу фикрда иш тутаётган маъмуриятдир.

Ўз-ўзидан равшанки, урушни кўзлаш йўлига кириб олган кимса қурол-яроғларни чеклаш тўғрисида битимга эришишдан манфаатдор эмас. Айни шу боисдан ўз вақтида АҚШ томонидан имзоланган СҚЧ-2 шартномасини Вашингтон итқитиб ташлади. Худди шу сабаб билан Вашингтон томони бирдан-бир одилона принцип — тенглик ва баб-баравар хавфсизлик принципи асосида музокаралар олиб боришдан бош тортмоқда, мавжуд аҳдномалардан бўйин товламоқда. Бизга тенглик ўрнига асоссиз тажовузкорона талабларни қўйишга уринмоқдалар, битим тузилмаслиги учун шундай талабларни ўртага қўймоқдалар.

Совет Иттифоқи тузилган битимларга ҳамиша қатъий риоя қилиниши лозимлигига асосланиб келди ва ҳозир ҳам шунга асосланади. Бу гап ҳам кўп томонлама, ҳам икки томонлама битимларга тааллуқлидир. Бу — халқаро муносабатларнинг ибтидосидир. Бусиз давлатлар ўртасида энг оддий ишонч ҳам бўлиши мумкин эмас. Аммо, чамаси вашингтонлик сиёсатдонлар бу ибтидони ҳали уқиб олмаганлар — ҳар қадамда Америка Қўшма Штатларининг халқаро шартномалар ва аҳдномалар юзасидан олган ўз мажбуриятларини жуда қўпол бузаётганликлари фактларига дуч келинмоқда.

Совет Иттифоқи эса ўз зиммасига олган мажбуриятларига масъулият ва вазминлик билан ёндашмоқда, уларни виждонан бажармоқда. Буни шубҳа остига қўйишга уриниш эса Вашингтоннинг сийқа усули бўлиб қолди, бу усул Вашингтоннинг ўз гуноҳларини яшириш мақсадини кўзлайди. Аммо улар бундай найрангбозлик билан қанчалик тез-тез шуғулланмасинлар, аҳволга холисона баҳо бера оладиган кишиларни чалғита олмайдилар.

Бизнинг мамлакатимиз урушнинг, аввало ядро урушининг олдини олишни ўз сиёсатига асос қилиб олмоқда. СССР билан АҚШ ўртасида бу хусусда тегишли битим борлигини эслатиб ўтиш ўринлидир.

Биз ўз дўстларимиз ва иттифоқчиларимиз билан биргаликда Европани ҳам ўртача олисликка учириладиган, ҳам тактик ядро қуролидан халос қилиш таклифини ўртага қўйдик. Шундай қилиш масалани энг яхши тарзда, жуда тубдан ҳал этиш бўлмасмиди ахир? Женевадаги музокараларнинг бошидан охиригача биз шу мақсадга эришишга интилдик, ўртача олисликка учириладиган ядро қуролларини кўп миқдорда қисқартиришни таклиф қилдик. Аммо иккинчи томон бир амаллаб ўз ракеталарини бизнинг остонамизга яқинроқ жойга келтириб қўйиш ҳақида ўйлади ва ҳозир ҳам шу ҳақда ўйламоқда.

СССР етук халқаро проблемаларни музокаралар орқали ҳал этишнинг эътиқодли тарафдори бўлиб келди ва ҳозир ҳам шундай. Бу— халқаро ишларни юритишда бизнинг принципиал йўлимиздир. Аммо биз милитаристик режаларни пардаловчи ниқоб сифатида фойдаланиладиган музокараларнинг эмас, балки жиддий музокараларнинг тарафдоримиз.

Биз Ғарбий Европада Американинг «Першинг» ва қанотли рекаталари жойлаштирилиши музокараларнинг илдизига болта уради, бу музокараларни давом эттиришни иложсиз қилиб қўяди, деб неча марталаб огоҳлантирдик. Вашингтон ўз ракеталарини ўрнатишга киришиб, бу музокараларни беҳуда бир нарсага айлантириб қўйди. Америка маъмуриятининг ракеталарни жойлаштириш давом этаверадиган шароитда музокаралар ўтказишга тайёрлиги тўғрисида ҳозир бераётган баёнотлари — ўз сиёсатини ниқобловчи сафсатадан бошқа нарса эмас.

Милитаризм —ҳамиша ва ҳар соҳада ғайриинсонийдир. Бу нарса ҳозир Ливанда жуда яққол намоён бўлмоқда. Мамлакатни тилкапора қилмоқдалар, шу залда вакиллари ҳозир бўлган баъзи давлатларнинг солдатлари Ливан диёрини пайҳон этмоқда. АҚШнинг ҳарбий денгиз кучлари Ливан шаҳарларини ўққа тутмоқда.

У ерда Американинг ҳарбий машинаси ажал ва вайронгарчилик уруғларини сочмоқда. Ўз тартибларини қурол кучи билан тиқиштириш учун бегона уйга келган агрессор ўзини хафа бўлгандек кўрсатиб, «бизга ҳужум қилмоқдалар, биз ўзимизни мудофаа этишимиз керак» деб айтмоқда. Хўш, улар ўзларини кимдан мудофаа қилмоқдалар? Агрессия қурбони бўлганларданми, уларнинг ҳужумига учраганларданми? Фактларни, соғлом ақл-идрокни, халқаро ҳуқуқнинг энг оддий тушунчаларини бундан ортиқ таҳқирлашни ҳатто тасаввур этиш ҳам қийин.

Уруш ёнғинининг алангаси бутун мана шу районга ёйилиши жиддий хавф бўлиб турибди. Бу район эса Европанинг ёнгинасида жойлашган. Ҳолбуки, Хельсинки Якунловчи актига мувофиқ ҳамма давлатлар Ўрта денгизда тинчликка ва қуролли кучларни қисқартиришга кўмаклашиш, шу райондаги кескинликни юмшатиш мажбуриятини олганлар. Бугун шуни ҳам эслатиб ўтиш ўринлидир.

Ҳар бир софдил киши Гренадада содир бўлган воқеаларга бепарво қарай оладими ахир? Катта мамлакатнинг қўшни Гренада халқига қарши қароқчиларча, террорчилик ҳаракати бутун дунёга дағдаға солишдан бошқа нарса эмас. АҚШ ўз қўшинларини Гренададан олиб чиқиб кетиши керак. Уларнинг у ерда қиладиган иши йўқ.

Никарагуага қарши сотқинлар, газандаларнинг тўдаларини ким юбораётганлиги, Гондурасни ким ўз ҳарбий базасига айлантираётганлиги, Сальвадордаги ҳокимият тепасида халққа қарши жаллод режимини ким ушлаб турганлиги сир эмас. Бу мамлакатда инквизиторларнинг гулханларигина етишмаяпти, холос.

Милитаризм муайян маънода гиёҳвандликка ўхшаб кетади, фақат у бундан кўра хавфлироқ, албатта. У мазахўрак бўлиб қолгач, барча тинчликсевар кучларнинг саъй-ҳаракати билан унга чек қўйилмаган тақдирда, ўзи учун тобора кўпроқ кишиларни йўқ қилиш воситаларини талаб қилаверади.

Қўшма Штатларнинг агрессив ташқи сиёсати — ҳозир тинчлик учун асосий хавфдир. Жаҳон ишларидаги милитаристик йўл — қуролланиш пойгаси қуролфурушлар учун энг мўмай фойда келтирувчи бизнес бўлиб қолган мамлакатлар сиёсатининг оқибатидир. Халқларнинг ҳаётий манфаатларига нисбатан ҳарбий-саноат бизнесининг бойлик орттиришдан ва юлғичликдан иборат тор доирадаги манфаатлари нақадар пасткашлик эканлигини тобора кўпроқ кишилар эътироф этмоқдалар.

БМТ Бош Ассамблеясининг яқинда тугаган 38-сессияси якунларига мурожаат этайлик. Сессияда ҳозирги замоннинг энг муҳим ва ўткир проблемаларига нисбатан икки қарама-қарши ёндашув яққол намоён бўлди.

Ядро урушини қатъиян қоралаш, уни халқларга қарши жиноят деб эълон қилиш тўғрисидаги ташаббусга шу халқаро ташкилот қандай муносабатда бўлди? Турли қитъаларда жойлашган, ҳар хил социал-сиёсий системаларга мансуб, БМТга аъзо мамлакатларнинг ғоят катта кўпчилиги бу даъватни маъқулладилар, тегишли декларацияни баланд руҳ билан қабул қилдилар. Хўш, Америка Қўшма Штатларичи? У бунга қарши овоз бериб, ўзини халқаро ҳамжамиятга қарама-қарши қилиб қўйди.

Бошқа бир таклифни — ядро қуролларини кўпайтирмаслик, шундай қуролларни анча чеклаш ва тубдан қисқартириш ҳақидаги битимларга тезроқ эришиш йўлидаги ҳаракатларни кучайтириш тўғрисидаги таклифни олиб кўрайлик. Бу таклифни ҳам БМТга аъзо бўлган давлатларнинг ғоят катта кўпчилиги қўллаб-қувватлади. Хўш, Қўшма Штатлар қандай позицияни эгаллади? У яна бунга қарши чиқиб, батамом яккаланиб қолди.

Биз Совет ташаббуси космосда қуролланиш пойгасининг олдини олиш учун самарали чоралар кўриш зарурлиги тўғрисидаги резолюциянинг ўзагини ташкил этганлигидан мамнуният изҳор этамиз. АҚШ бунга ҳам қарши чиқди, ҳолбуки космос милитарлаштирилган тақдирда ундан инсониятга қандай хавф-хатар таҳдид қилаётганлигини фақат сўқирларгина кўрмаслиги мумкин.

Хўш, бу шунчаки, қарши фикрларнинг такрорланаверишими? Албатта ундай эмас. Халқлар ҳар қандай ядро уруши концепцияларини ғазаб билан улоқтириб ташламоқдалар, шундай урушга тайёргарлик кўриш ва уни бошлаш режаларини эса жиноят деб билмоқдалар.

Турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаш ва ҳамкорлик қилишдан бошқа оқилона йўли йўқ. Биз ҳамиша Шарқ билан Ғарб ўртасида сиёсий мулоқот бўлиши учун курашиб келдик ва келгусида ҳам ундан воз кечиш ниятида эмасмиз. Ўз-ўзидан равшанки, сиёсий мулоқот сўзда эмас, балки амалда дунёда кескинликни юмшатишга ва уруш хавфини бартараф этишга қаратилган бўлиши кераклигини тушунилган тақдирдагина шунга амал қиламиз.

Дарҳақиқат, сафсатабозликлар эмас, балки амалий иш керак, ҳолбуки кейинги кунларда Вашингтондагилар айниқса тез-тез шундай сафсатабозликларга берилиб кетдилар. Бундай сафсатабозликлар ўткинчи бир мақсадларни кўзлаётганлиги равшан бўлиб, кишилар аллақачон бундай усулларнинг моҳияти нимадан иборат эканини анча яхши билиб қолишган. Ёлғончиликда қанчалик ҳаддидан ошмасинлар (қўполлик ёки усталик билан қилинганидан қатъи назар)бундай ишларнинг реал аҳволи ўзгармайди. Сиёсатда моҳият жиҳатидан бурилиш — милитаризм ва агрессия сиёсатидан тинчлик ва халқаро ҳамкорлик сиёсати томон бурилишни талаб этади.

Совет Иттифоқи ҳам СССР Олий Советининг яқинда қабул қилинган қарорида яна бир бор таъкидлаб ўтилганидек, бундан буён ҳам халқаро вазиятни яхшиланиш сари ўзгартиришга олиб борадиган зарур тадбирларни ўзига боғлиқ бўлган даражада кўраверади.

АҚШнинг раҳбар доираларида ҳамкорликни мухолифлик билан, музокараларни — қуролланиш, дипломатияни — муштумзўрлик билан алмаштиришга асосланган йўлнинг ҳалокатли эканлигини англаш устун бўлиб чиқишига ишонишни истардик.

Бошланган конференция бугунги Европа ва жаҳон воқелигидан, шу зал ташқарисида содир бўлаётган воқеаларнинг таъсиридан сунъий равишда тўсиб қўйилиши мумкин эмас. Аммо биз Стокгольм анжумани Умумевропа жараёнининг ривожлантирилишидан манфаатдор бўлган мамлакатлар халқаро ишонч ва хавфсизликни мустаҳкамлаш йўлини излаб топишларига самарали хизмат қилиши лозим, деб ҳисоблаймиз.

Ҳозир Европа қитъасида вазиятни мушкуллаштириб турган кўпгина проблемалар ишончсизлик музини парчалашга ва қурол-яроғларни реал қисқартириш ҳамда қуролсизланишга киришишга эришилган тақдирда анча муваффақиятлироқ ҳал этилган бўлур эди.

Хўш, бунинг учун нима талаб этилади? Сиёсий иқлимни соғломлаштириш, бутун-бутун мамлакатлар ва халқларга нисбатан душманликни, нафратни, телбаларча «салб юришлари»ни тарғиб қилишни, уларга ҳар хил бўлмағур ёрлиқларни ёпиштиришни давом эттираверган тақдирда мустаҳкам ишончга эришиш мумкин эмаслигидан иборат ҳақиқатни барча давлатларнинг англаб олиши талаб этилади.

Ишонч тўғрисида гапириб, айни вақтда ядро урушини тарғиб қилувчи концепцияларни ишлаб чиқиш мумкинми, ахир? Булар бир-бирига тўғри келмайдиган нарсалардир.

Ю. В. Андропов таъкидлаганидек, «қуролланиш пойгасини тўхтатиш, давлатлар ўртасида осойишта, одоб доирасидаги муносабатларга, кескинликни юмшатишга қайтиш — ишончга, ҳар қандай урушнинг, шу жумладан тасодифан келиб чиқиши мумкин бўлган урушнинг олдини олишнинг бош йўлидир».

Стокгольм конференциясининг чақирилиши —халқаро муносабатларда оқилона иш бошланганлигининг ифодасидир, бинобарин биз ҳаммамиз буни баб-баравар қадрлашимиз керак. Бу ерда ҳеч ким бир-бирига ён босаётгани йўқ.

Совет Иттифоқи конференцияга эзгу ниятлар билан келди. Биз бунда давлатлар билан халқлар ўртасида тинчлик позициясини ҳимоя қиламиз, конференция давлатлараро муносабатларни яхшилашга муҳим ҳисса қўшиб, телбаларча қуролланиш пойгасининг тўхтатилишига ёрдам беришига эришиш учун ҳаракат қиламиз. Биз —мамлакатлар ўртасидаги муносабатларда ишонч муҳитининг тарафдоримиз. Бундай муҳит можароларни бартараф этиш учун, ўзаро фойдали алоқалар ва ҳамкорликни ривожлантириш учун зарурдир. СССРнинг позицияси шундан иборатки, Хельсинки Якунловчи акти Стокгольмда янги муҳим шартномалар билан амалий равишда ривожлантирилиши керак.

Биз давлатлар ўртасидаги муносабатларда ишонч тўғрисидаги масалани принципиал жиҳатдан муҳокама қилмоқдамиз. Шу муносабат билан Американинг ҳозирги маъмурияти ўзининг дастлабки қадамлариданоқ, ўзига нисбатан ишончга путур етказиш учун ҳамма ишни қилганлигини ва у ҳозирдаёқ ишончни йўқотиб қўйганлигини айтиб ўтиш зарур.

Жумладан, Вашингтон бошқа давлатларга нисбатан махфий, қўпорувчилик ишларини ва терроризмни қурол қилиб олганига эътиборни жалб этмаслик мумкинми, ахир? Вашингтон мана шу барча жиноий ва шармандали методларни ўзининг расмий ташқи сиёсати воситалари жумласига киритган. Ана шу методлар бир қанча мамлакатларга қарши, шу мамлакатларнинг давлат арбобларига қарши, уларнинг социал тузумига қарши амалда қўлланилмоқда.

Хўш, биз шу хилдаги ишлар дарҳол тўхтатилишини кутишга ҳақли эмасмизми? — деган савол туғилади. Агар ушбу конференциянинг фикри бирон-бир салмоққа эга бўлса, у ҳолда биз буни равшан қилиб айтишимиз ва шундай ишлар билан шуғулланаётган кимсаларни уни тўхтатишга ҳамда давлатлараро ишларни юритишда ҳамма томонидан қабул қилинган нормаларга риоя этишга, бошқа мамлакатларнинг шаънига айтилаётган ҳақоратомуз гапларни тўхтатишга даъват этишимиз керак.

Давлатларнинг ижтимоий тузумидаги, уларнинг идеологиясидаги тафовут халқаро ишлардаги, давлатлар ва уларнинг арбоблари ўртасидаги муносабатлардаги хулқ-атворнинг ҳамма қабул қилган нормаларига риоя этмаслик учун фойдаланилиши мумкин эмас.

Совет Иттифоқи ишонч ва хавфсизликни мустаҳкамлашга доир кенг кўламдаги тадбирларни конструктив равишда кўриб чиқишга тайёрдир. Мазкур тадбирлар муҳим ҳарбий-сиёсий шартномаларни ва ишончни вужудга келтиришга қаратилган бошқа тадбирларни ўз ичига олиши лозим. Бу ерда қандайдир бир йўналиш билан чекланиб қолиш мавжуд имкониятлардан тўлиқ фойдаланмасликни билдирган бўлур эди.

Конференциянинг якунлари унинг иши бошланиши билан қандай сиёсий ва амалий йўналишда бўлишига кўп жиҳатдан боғлиқдир. Агарда давлатларнинг ҳаммаси Стокгольмга жиддий ният билан келишган бўлса, у ҳолда бу конференциянинг ишонч ва хавфсизликни мустаҳкамлашнинг кенг кўламдаги воситаларига асосий эътиборни жалб қилишига имкон беради.

Биз мазкур анжуманда ҳам ўзимизнинг шу хусусдаги ғояларимизни рўй-рост баён этамиз. Аввало, бу — ядро урушининг олдини олиш тўғрисидаги масаладир. Дунёнинг ҳамма томонларида ядро уруши хавфини инсоният бошидан даф эта оладиган ишончли чора-тадбирлар кўрилишини талаб этаётган миллион-миллион кишиларнинг овози тобора қатъийроқ янграмоқда. Модомики, биз мамлакатлар ўртасидаги муносабатларда зарур ишончни вужудга келтиришни астойдил истаётган эканмиз, мана шу хавф-хатарни бартараф этишга нисбатан ёндошув ҳам жиддий бўлиши керак.

Ядро қуролига эга бўлган давлатлар шу қуролни биринчи бўлиб ишлатмаслик тўғрисидаги мажбуриятни ўз зиммаларига олишганида ишонч нақадар мустаҳкамланган бўлур эди. Ахир, бу оддий ва осонлик билан амалга ошириладиган тадбир-ку! Ахир, биринчи зарба бўлмаганидан кейин иккинчи зарба ҳам бўлмайдида. Бу нарса ядро қуролига эга бўлган давлатлар ўртасидагина эмас, бошқа давлатлар ўртасида ҳам ишончни мустаҳкамлаш ишида чинакам сиёсий бурилишга олиб келмасмиди, ахир?

Совет Иттифоқи ядро қуролини биринчи бўлиб ишлатмаслик тўғрисида ўз зиммасига бир томонлама тартибда аллақачон мажбурият қабул қилган. Биз буни Стокгольм конференцияси минбарида туриб ҳам эслатиб ўтамиз. Конференцияда қатнашаётган ва ядро қуролига эга бўлган бошқа давлатлар ҳозирча шундай мажбуриятни қабул қилганлари йўқ. Шундай бир шароитда уларнинг сиёсатига ишонч бўлиши мумкинми? — деган савол туғилади.

Биз шунга асосланамизки, бундай мажбуриятнинг қабул қилинишидан ва унга сўзсиз риоя этилишидан барча давлатлар — ядро қуролига эга бўлган давлатлар ҳам, ядросиз давлатлар ҳам баб-баравар манфаатдордирлар. Тинчлик позицияларида туриладиган бўлса, шундай мажбуриятнинг қабул қилинишига қарши ҳеч қандай, ҳатто энг устамонлик билан кўрсатилган важ-корсонларни ишонтирарли, деб тан олиб бўлмайди.

Яна бир жуда муҳим ишонч тадбири мавжуд. Бу — давлатларнинг бир-бирларига қарши ядро қуролларини ҳам, оддий қурол-яроғларни ҳам биринчи бўлиб ишлатмаслик, бошқача қилиб айтганда, куч ишлатмаслик тўғрисида ўзаро мажбуриятлар қабул қилишидир. Бунда ҳам бизнинг позициямиз равшан. Биз Варшава Шартномасида қатнашувчи бошқа мамлакатлар билан бирга 1983 йилнинг январида ўзаро ҳарбий куч ишлатмаслик ва тинчлик муносабатларини қўллаб-қувватлаш тўғрисида шартнома тузиш таклифини олға сурдик. Ҳозирги шароитларда ана шу таклиф тобора муҳим бўлиб қолмоқда.

Давлатлар ҳарбий иттифоқларга киришидан ёки бетараф ва қўшилмаган давлат бўлишидан қатъий назар, ўз зиммасига шундай мажбуриятларни қабул қилсалар, фақат табиий иш бўлур эди. Бу ҳол Хельсинки Якунловчи актининг руҳи ва мазмунига батамом мос келади, Стокгольм конференциясининг мандатида ҳам кўзда тутилади. Якунловчи актда «Давлатларнинг бир-бирлари билан муносабатларда куч ишлатишдан ёки куч ишлатиш билан таҳдид қилишдан тийилиб туриш мажбуриятини амалга ошириш ва шундай мажбуриятни изҳор этиш» зарурлиги тўғрисида аниқ қилиб айтилган. Бу нарса уларнинг бартараф ёки қўшилмаган давлатлар статусига зид бўлмайди. Улар фақат бир нарсага — тинчликка қўшиладилар.

Шартномада бошқа муҳим қоидаларни ҳам қайд этиш мумкин бўлур эди. Масалан, шартнома иштирокчиларининг қуролланиш пойгасини тўхтатиш ва қуролсизланиш йўлида холис ният руҳида ҳаракат қилиш, шу тарихий вазифани ҳал этишда имкони бўлган барча воситалар билан муваффақиятга эришишга кўмаклашиш тўғрисидаги мажбурияти шулар жумласидандир. Бу мажбуриятга ишончни вужудга келтиришга, ҳамкорликни ривожлантиришга, ҳарбий қарама-қарши туришни сусайтиришга қаратилган бошқа қоидалар ҳам киритилиши мумкин бўлур эди.

Биз бу ерда иккита кенг кўламдаги ишонч тадбирлари тўғрисидаги фикр-мулоҳазаларни билдирдик. Ҳатто шу тадбирлардан бирининг амалга оширилиши ҳам олға томон ғоят катта силжишни билдирган бўлур эди. Биз эса мазкур тадбирларнинг ҳар иккаласини таклиф этмоқдамиз. Конференция ушбу тадбирлар хусусида ҳамжиҳатликка келишга муваффақ бўлганида эди, бу ҳол, шубҳасиз, шу анжуманнинг энг катта ютуғи бўлиб қолур эди.

Совет Иттифоқининг, социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг бошқа тадбирларида ҳам ишонч муҳитини вужудга келтириш ва хавфсизликни мустаҳкамлаш учун талайгина имкониятлар мавжуд. Биз бу ерда вакиллари иштирок этаётган барча давлатлар Стокгольм конференциясининг ишига ўз ҳиссасини қўшажакларига ишонишни истардик.

Масалан, ҳарбий харажатларни қисқартириш проблемаси билан шуғулланса арзимайдими, ахир? Шу хусусдаги шартнома ҳам ишончни мустаҳкамлашга қўшилган катта ҳисса ва айни вақтда қуролланиш пойгасини жиловлашнинг реал воситаси бўлур эди.

Европани химиявий қурол каби ваҳшиёна оммавий қирғин қуролидан холи қилиш ва аввало, ҳозир шундай қурол бўлмаган мамлакатларда уни жойлаштирмаслик ҳам, шубҳасиз, давлатлар ўртасида ишончсизликни бартараф этиш вазифасига мос келган бўлур эди. Мазкур вазифанинг актуаллигини шу нарса тасдиқлаб турибдики, химиявий қурол соҳасидаги ваҳшиёна режаларга, гарчи уни ниқоблашга уринаётган бўлсаларда, амал қилинмоқда.

Европадаги бир қанча давлатлар Европанинг турли районларида ядросиз зоналар вужудга келтирилишини талаб қилмоқдалар. Бу масала уруш хавфини камайтириш, ишончни мустаҳкамлаш билан бевосита алоқадордир. Конференция бу масалага жиддий эътибор берса, тўғри иш қилган бўлур эди.

Бу ерда Скандинавия мамлакатларидан бирининг пойтахтида Европа шимолини ядро қуролидан холи зона, деб эълон қилиш тўғрисидаги таклифни Совет Иттифоқи қўллаб-қувватлаётганлигини эслатиб ўтиш ўринлидир. Бизнинг фикримизча, шундай зонани вужудга келтириш ҳам мақбул, ҳам мумкиндир.

Биз Хельсинки Якунловчи актига мувофиқ ҳозирдаёқ ишончни мустаҳкамлаш юзасидан амалга оширилаётган тадбирларга муносиб баҳо берамиз. Бу тадбирлар фойдали эканлигини исботлади. КПСС XXVI съездида, Варшава Шартномаси мамлакатларининг бир қанча қўшма ҳужжатларида биз табиийки, вужудга келаётган вазиятни ҳисобга олиб, ана шу тадбирларни янада кенгайтиришни ёқлаб чиқдик. СССР бундан буён ҳам шу йўлга амал қилаверади. Биз ҳарбий соҳада ишончни мустаҳкамлашнинг анча салмоқли ва кенг қамровли қўшимча тадбирларини ишлаб чиқишга тайёрмиз.

Масалан, катта-катта ҳарбий машқлар ҳақида олдиндан хабардор қилиб қўйиш тўғрисидаги масала яна ривожлантирилиши мумкин эди. Шундай машқларнинг кўламини уларда иштирок этувчи қўшинларнинг муайян миқдори билан чеклаб қўйиш тўғрисидаги шартнома ҳам жуда актуал бўлур эди.

Кўплаб қуролли кучларнинг ҳаракатлари ва уларнинг бир жойдан иккинчи жойга ташланиши тўғрисидаги масала ҳам ғоят жиддий эътиборга лойиқдир. Шуни эслатиб ўтиш жоизки, Хельсинки Якунловчи актида «кўплаб қўшинларнинг кўчирилиши тўғрисида олдиндан хабардор қилиб қўйиш ҳақидаги масала кейинчалик яна кўриб чиқилади» деб айтилган.

Бизнинг фикримизча, Европага туташ денгиз, океан районида ва осмонда ўтказиладиган катта-катта ҳарбий ҳаво ва ҳарбий денгиз машқлари тўғрисида ҳам олдиндан хабардор қилиб қўйилиши тинчлик ва хавфсизлик манфаатларига мос келган бўлур эди.

Умуман Совет Иттифоқи ишонч ва хавфсизликни мустаҳкамлашнинг ҳақиқатан ҳам ҳарбий қарама-қарши туришни реал камайтиришга кўмаклашадиган тадбирларини қўллаб-қувватлашга тайёрдир. Аммо, бирон-бир кимса конференциядан ўзи учун бир томонлама тартибда қандай бўлмасин афзалликка эришиш мақсадида ундан фойдаланиб қолишни хаёлига келтирган тақдирда биз бунга қатъий эътироз билдирган бўлур эдик.

Конференциянинг барча қатнашчилари унинг муваффақиятли ўтишидан баб-баравар даражада манфаатдор бўлишлари керак. Ишларнинг ҳаммаси адолатли ва объектив асосда олиб борилиши лозим. Аввал бошданоқ номақбул талабларни олға суриш, конференцияда ишончни мустаҳкамлаш йўлини эмас, балки қўшниникига мўралаш учун девордан тирқиш излашга уринишлар самарали ишлашга ҳалақит бериши мумкин холос.

Совет Иттифоқи Мадридда келишиб олинган мандатга қатъий амал қилмоқда. Ана шу мандатда ишонч ва хавфсизлик тадбирларига доир ҳар қандай қарорлар «Кенгашда қатнашувчи барча давлатлар ҳуқуқларининг тенглиги, мувозанат ва ҳамжиҳатлик, уларнинг хавфсизлик манфаатларини баб-баравар ҳурмат қилиш асосида» қабул қилиниши кераклиги тўғридан-тўғри кўрсатиб ўтилган.

Европа халқлари Стокгольм конференциясидан шундай қарорларни кутмоқдаларки, бу қарорларнинг амалга оширилиши воқеалар ривожини яхшилик томон буриб юборишга қодир бўлур эди. Биз — шартномаларга эришишга муваффақ бўлинган тақдирда уларни пайсалга солмай, дарҳол рўёбга чиқариш тарафдоримиз.

Мадрид учрашувидан кейин 1986 йил Венада ўтказилиши лозим бўлган навбатдаги учрашув бошқа вазифалар орасида конференция биринчи босқичининг қай даражада силжиганига баҳо бериши ҳам керак. Ишонч ва хавфсизликни мустаҳкамлаш юзасидан Стокгольмда келишиб олинган тадбирлар амалга ошира бошланса, ҳужжатлар лойиҳа эмас, балки ҳақиқий бўлиб қолган тақдирда ана шу учрашув наф келтиради, холос.

Стокгольм конференциясида ижобий натижаларга эришиш Европада кескинликни юмшатиш мустаҳкам ҳаётий куч запасига эга эканлигига ишончни кучайтирган бўлур эди. Кескинликни юмшатиш жараёнига жаноза ўқишни истаётган кучлар борлиги маълум. Аммо халқлар кескинликни юмшатиш жараёни 70-йилларда келтирган самараларни қадрламоқдалар. Бу жараён ўлмаслиги керак, чунки у кишиларнинг тинчликка, ҳаётга интилишини ифода этади.

Европа унда яшовчи халқларнинг иқтисодий, маданий, тарихий ўзаро алоқалари чамбарчас туташиб кетганлиги сабабли бугунги кунда бошқа ҳар қандай қитъага қараганда ғоят хилма-хил соҳаларда тинч ҳамкорлик қилишга жуда яқин турган бўлса керак.

Бошқа қитъаларнинг халқлари ҳам бизнинг конференциямиздан шуни кутмоқдалар. Улар бу ерда, Стокгольмда соғлом фикр, ақл-идрок устун бўлиб чиқади ҳамда конференциянинг барча қатнашчилари сиёсий иродани ва масъулият ҳиссини намоён этадилар, деб умид қилмоқдалар.

Пировардида конференцияни ўтказиш учун яхши шароитлар яратилганлиги, меҳмондўстлик кўрсатилганлиги учун Швеция халқига ва ҳукуматига, Стокгольм шаҳри маъмурларига миннатдорчилик изҳор қилишга ижозат этгайсиз.

А. А. Громико Ж. Шульц билан суҳбатлашди

СТОКГОЛЬМ, 18 январь. (ТАСС). Европада ишончни, хавфсизликни мустаҳкамлаш тадбирлари ва қуролсизланишга бағишланган конференциянинг очилиши муносабати билан бу ерга келган КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико АҚШ давлат секретари Ж. Шульц билан учрашди.

Бўлиб ўтган суҳбат жаҳон сиёсатининг энг муҳим масалаларига ва Совет-Америка муносабатларининг аҳволига тааллуқли бўлди. Совет томони суҳбатни жуда рўй-рост ва принципиаллик билан, Ю. В. Андроповнинг 1983 йил 28 сентябрь ва 24 ноябрдаги Баёнотлари руҳида олиб борди.

А. А. Громико АҚШ ҳозирги маъмуриятининг ташқи сиёсий йўлига милитаризм, дунёда устун мавқеларни эгаллашга интилиш, бошқа халқларнинг қонуний манфаатларини, социал тузумини ва турмуш тарзини ошкора назар-писанд қилмаслик тобора кўпроқ хос бўлиб бораётганлигини конкрет фактлар асосида кўрсатиб ўтди. АҚШнинг халқаро ишлардаги ҳатти-ҳаракатлари ялпи тинчлик ишига зид бўлиб, етилган проблемаларни ҳал этишни мушкуллаштирмоқда.

Ғарбий Европада Американинг янги ядро ракеталари жойлаштирила бошланганлигининг хатарли оқибатлари учун АҚШ жавобгар эканлиги давлат секретарига алоҳида уқтириб ўтилди. Ракеталар жойлаштирила бошланганлиги ўртача олисликка учириладиган ядро воситалари юзасидан музокараларни давом эттиришни ноилож қилиб қўйди ва умуман ядро қуролларини чеклашнинг бутун жараёнини шубҳа остида қолдирди. Бунда Қўшма Штатлар Америка ракеталари Европада жойлаштирила бошлангунга қадар мавжуд бўлган аҳволга қайтишга тайёр эканлигини намоён этган тақдирдагина Женевада олиб борилган аввалги музокаралар яна қайтадан бошланиши мумкинлиги таъкидланди. Ўшанда Совет Иттифоқи ҳам шундай қилишга тайёр бўлади.

Акс ҳолда, Совет томони таркиб топган кучлар мувозанатининг бузилишига йўл қўймаслик учун илгари айтиб ўтилганидек, тегишли жавоб чораларини, шу жумладан бошқа социалистик мамлакатлар билан келишиб олинган жавоб чораларини бундан буён ҳам амалга ошираверади.

Шу билан бирга Совет Иттифоқи ўзининг хавфсизлиги, дўстлари ва иттифоқчиларининг хавфсизлиги тўғрисида зўр ғамхўрлик қилиб, тинчликни сақлаб қолиш ва мустаҳкамлаш манфаатлари йўлида бундан буён ҳам куч-ғайратларини аямайди.

А. А. Громико Вашингтоннинг дунёдаги турли районларда кескинликни кучайтиришга, мавжуд можароли вазиятларни авж олдиришга ва шундай янги можароли вазиятларни вужудга келтиришга, Яқин Шарқда, Марказий Америкада, Африка Жанубида ва бошқа жойларда содир бўлаётганидек, суверен давлатларнинг ишларига қўпол равишда, шу жумладан ҳарбий аралашувни кучайтиришга қаратилган йўлини қатъий қоралади.

Ж. Шульц гўё АҚШ халқаро стабилликни мустаҳкамлашга интилмоқда, деб даъво қилганлиги муносабати билан унга Америка маъмуриятининг амалдаги ҳаракатлари бунга тўғри келмаяпти, деб айтилди. Ана шу ҳаракатларга Совет Иттифоқи бераётган баҳога дунёдаги давлатларнинг ғоят катта кўпчилиги қўшилмоқда. Буни БМТ Бош Ассамблеясининг яқинда тугаган сессияси яққол тасдиқлади.

Суҳбат чоғида Стокгольм конференциясининг ишига тааллуқли масалалар тўғрисида ҳам гап борди.

Қардошлар ижодидан

Адҳат Синуғил — Ўзбекистонда яшаб ижод этаётган татар шоирларидан бири. У анчагина китоблар муаллифи. Шоир Москвадаги Максим Горький номидаги Жаҳон адабиёти институтининг олий адабиёт курсида таълим олмоқда. Мен унинг шеърларини ўқидим ва улардан бир нечтасини таржима қилдим.

Абдулла ОРИПОВ.

ТАШАККУРНОМА

Тошкентдир бу, ҳар маҳал Тошкент,
Олма, ўрик: бари бир жаҳон.
Қирқ миллатга бўлди онакент,
Барчасини сиғдирган ошён.

Тошкент доим Тошкент аталур,
Аввал боқур бу ерга қуёш...
Давра қурсанг қошингга келур
Қуёш каби дастурхонга ош.

Тошкент доим Шарқ учун кўзгу,
Бунёд бўлди зилзила узра.
Шарқ уфқида ўхшаб кетар у
Эверестга — силсила узра.

Тошкент доим Тошкент бўлажак,
Чунки, дўстлар бу ерда жамдур,
Бу маъвода бордир келажак,
Бунда доим ёруғ оламдур.

ДАВРГА ФАХРИЯ

Кечир, даврим, сирларга бой
Жумбоғингни ечолмасам.
Тафаккуру зеҳнга бой
Уммонингдан кечолмасам, —
Кечир мени, кечир фақат,
Замон ҳукми эрур даҳшат!

Агарда ҳақ йўлин бузсам,
Покликка гар ташласам доғ,

Замондошим, юртдошимдан
Ортда қолиб, тортсам оёқ, —
Кечирмагин сира бир он,
Ўғлим дема мени, замон.

Балки, қилган ишларимнинг
Бири ёмон, бири яхши...
Лекин сенга муҳаббатнинг
Мадҳи эрур — шеърлар нақши.
Ҳо, шу севгим бўлса ёлғон,
Боқолмасман сенга, Замон!

Табиат

Е гулшан, ё тоза ҳавосан,
Ғунчада кўрамиз кўзингни.
Сен ўзинг Атосан, Ҳавосан,
Биз фақат танийміз ўзингни.

Дастингда оламнинг бисоти,
Бу ғаний мулкингда
меҳмонмиз.
Сен ахир ҳаётнинг ҳаёти,
Яратдинг, шукурким
инсонмиз!

Яшаймиз гар сенда, табиат:
Ҳар лаҳза шавқларга
шайланиб.
Эҳтимол, биз сенга
сўнгги вақт
Боқармиз ғунчага айланиб...

Тил—дарё

«Тил» номли дарё бор,
Жуда тотли дарё.
Ҳар бир тил дарёси
Ўзи бир дунё!

Бу дарё бой дарё,
Чеки йўқ очун.

Инсон, шодлан тилинг
Борлиги учун.

Бу дарё дов дарё,
Шифодур жонга.
У она сутидай
Синггандур қонга.

Бу кўҳна дарёдир,
«Тил» деган дарё бор,
Ўтган синовдан,
Дўстга — дўст бўлолган,

Қутулган ёвдан.
Тубида маржон.
Бу дарё кўп теран,
Ғаввоси — инсон!

Адҳат СИНУҒИЛ.

Ўзбекистон — қардошлик оиласида камол топаётган диёр; шу боис адибу санъаткорларимиз ижодида халқлар дўстлиги алоҳида меҳр билан улуғланади. Қардошларимиз асарлари, қўшиқ ва рақслари театру ансамблларимиз репертуарларини бойитиб турибди.

Суратда: уйғурча рақс («Шодлик» ансамблининг солистлари А. Худойқулов ва Э. Бахтиевалар ижро этишмоқда).

В. Дубровский фотоси.

Ахборот

МАДАНИЯТ ХАБАРЛАРИ

ҚИШЛОҚДА ЯНГИ ПОЛИКЛИНИКА

Избоскан районидаги Охунбобоев номли колхоз маркази — Лўғумбек қишлоғи йилдан йилга чирой очиб бормоқда.

Яқинда қишлоқда яна бир муҳташам бино қуриб битказилди. Замонавий типда барпо этилган бу поликлиника биносини район колхозлараро механизациялашган кўчма колоннанинг Маматқул Хўжааҳмедов бошлиқ бригада қурувчилари бунёд этдилар. Янги поликлиника кунига 100-150 кишига хизмат кўрсатишга мўлжалланган. Бу ерда физиотерапия кабинети, стоматология, терапия, акушерлик-гинекология, педиатрия бўлимлари мавжуд бўлиб, ҳаммаси замонавий медицина асбоб-ускуналари билан жиҳозланган.

А. ДАМИНОВ.

ЗИЁКОРЛАР ИБРАТИ

Ғазалкентдаги А. П. Чехов номли марказлаштирилган системада ишлаётган кутубхона ходимлари аҳолига намунали хизмат кўрсатиш борасида бир қатор ибратли ишларни амалга оширмоқдалар. Бадиий китоб фонди бу ерда 40 минг нусхадан ошди, китобхонлар сони эса уч ярим мингга яқинлашиб қолди.

Кутубхонанинг малакали ходимларидан Евгения Ермошкина, Ирина Сергеева, Гулнора Ҳусанова ва бошқалар жойларда бўлиб, китобхонлар конференциялари, учрашувлар ўтказишади, тематик кўргазмалар уюштиришади. «Хўжакент», «Бўстонлиқ» совхозларида ўтказилган учрашувлар, 22-мактабдаги китобхонлар конференцияси айниқса, қизиқарли бўлди.

Ишни янги усулда ташкил этишга алоҳида эътибор берилмоқда. Жумладан, ҳар чоршанба парник ва далаларда меҳнат қилаётган колхозчиларга маданий хизмат куни деб эълон қилинган.

М. МИРСУЛТОНОВ.

* * *

Шунингдек, газетхонлардан С. Турғунов, Ю. Шарипов (Наманган), Ҳ. Аллаев (Қашқадарё), Ж. Қурбонбоев, Н. Раҳимова (ҚҚАССР), Ш. Ҳасанов (Навоий), У. Мўминов (Бухоро), М. Тўйчиев (Тошкент), В. Норбоев (Сирдарё) ва бошқа ўртоқлар ҳам турли мазмунда редакциямизга хат-хабар йўллашган.

РЕКЛАМА ✲ ЭЪЛОНЛАР

ҲУРМАТЛИ ТОШКЕНТЛИКЛАР!

1984 ЙИЛНИНГ ИЮНЬ ОЙИДА
ТЕЛЬМАН НОМЛИ МАДАНИЯТ ВА ИСТИРОҲАТ БОҒИ ТАШКИЛ ЭТИЛГАНИГА 50 ЙИЛ ТЎЛАДИ

Боғ дирекцияси шу муносабат билан эски фотосуратлар, газета мақолалари, таклиф билетлари ва бошқа ҳужжатларни сақлаб қолган Тошкент шаҳрининг барча аҳолисига мурожаат қиладики, улар боғнинг тарихи, айниқса 1934 йилдан 1941 йилгача бўлган давр ичида ўтказилган тадбирлар, шунингдек Улуғ Ватан уруши ҳамда 1966 йилги зилзила пайтида боғнинг олиб борган иши тўғрисида ҳикоя қилиб берсалар хайрли иш бўлур эди.

Тошкентдаги Тельман номли маданият ва истироҳат боғининг тарихи ва фаолиятига доир қизиқарли фактлар, боққа турли йилларда ташриф буюрган ажойиб кишилар, буюк артистлар, шоирлар, ёзувчилар, композиторлар, йирик ижодий музика коллективлари тўғрисида ҳикоя қилиб берадиган боғнинг собиқ ходимларига олдиндан миннатдорчилик изҳор этилади.

Бизни қизиқтирган маълумотларни хабар қилиш учун ушбу адресга мурожаат этилсин: Тошкент шаҳри, Якуб Колос кўчаси, 21-уй. Телефон 33-40-16.

ОЛМАЛИҚ ШАҲРИДАГИ
41-ЎРТА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
қуйидаги мутахассисликлар бўйича
ҚЎШИМЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

сувоқчи-безакчи-плиткачи, қўл пайванди бўйича электр пайвандловчи, қурилиш дурадгори, ёритиш ва кучли тармоқлар ва электр ускуналари бўйича электромонтёр, дурадгор; кранларни бошқариш бўйича кран машинистлари, автомобиль ремонти бўйича слесарь. **Ўқиш муддати — 3 йил**; арматурачи-пайвандловчи, сувоқчи-бўёқчи, ғишт терувчи-монтажчи, автоматик контрол ва бошқариш приборлари ва аппаратлари бўйича слесарь-монтажчи. **Ўқиш муддати — 2 йил**; қўл пайванди электр пайвандловчиси, кран машинисти. **Ўқиш муддати — бир йил, бир ярим йил.**

БИЛИМ ЮРТИГА 8—10 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИ ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқувчилар бепул овқат, формали кийим-бош, ётоқхона билан таъминланадилар.

Бир йил муддатда таълим олувчи ўқувчиларга стипендия тўланади. Улар шунингдек, ишлаб чиқариш практикасида ишланган маблағнинг 50 процентини мукофот тариқасида оладилар.

Битирувчиларга ўрта маълумот олгани ва мутахассислиги бўйича малака разряди берилиши ҳақида диплом топширилади.

Билим юрти битирувчилари фақат яхши ва аъло баҳолар олган тақдирда, билим юртини тугатгач олий ўқув юртларига кириб ўқиш ҳуқуқига эга бўладилар.

«Алмаликсвинецстрой» ва «Алмаликградострой» трестлари объектларида мутахассислиги бўйича иш гарантияланади.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, таржимаи ҳоли, маълумоти тўғрисида гувоҳнома (асл нусхаси), турар жойидан справка, медицина справкаси (286-форма), 4 дона фотосурат (3х4 см. ҳажмда).

Қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: Тошкент область, Олмалиқ шаҳри, Свердлов кўчаси, 3-уй (1, 2, 3, 6, 9, 11-автобуслар: 1,4 троллейбусларнинг «Комсомол» бекати). Телефонлар: 5-25-86, 5-28-78.

МЕҲНАТ РЕСУРСЛАРИ · ТРУДОВЫЕ РЕСУРСЫ · УзССР

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ МЕҲНАТ БЎЛИМИ

Тошкент областида истиқомат қилувчи оилаларни Томск, Иваново областлари ва Приморье ўлкасидаги совхозларда ишлаш учун кўчиришни уюштиради.

Кўчиш истагини билдирган гражданларни расмийлаштириш

Томск областига — 1984 йил 20 февралгача;
Иваново областига — 20 мартгача;
Приморье ўлкасига — 10 апрелга қадар амалга оширилади.

Кўчиш истагини билдирган оилаларга бир йўла тўланадиган нафақа берилади, мўлжалланган жойга бепул бориш ва багажни ташиш таъминланади, турар жой берилади.

Мурожаат учун адрес: Ангрен, Олмалиқ, Бекобод ва Чирчиқ шаҳарлари аҳолини ишга жойлаштириш бюролари; район марказларида — меҳнат бўйича вакилларга; Тошкент шаҳрида — Привокзальная кўчаси, 30-уй (1, 2, 5, 8, 9, 10, 24, 26-трамвайларнинг «Будённий кўчаси» бекати). Телефон 55-74-77.

●

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг
Ҳ. С. СУЛАЙМОНОВ НОМИДАГИ ҚЎЛЁЗМАЛАР ИНСТИТУТИ

Аҳолидан шарқ қўлёзмалари, эски босма китоблар, ўзбек совет ёзувчи ва шоирларининг архив материаллари, шунингдек фольклор материалларини

СОТИБ ОЛАДИ

Сотиб олинган китоб ва бошқа материалларнинг нархи ўзаро келишув асосида белгиланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 69-уй. Телефонлар: 41-07-02, 41-01-02.

●

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 20/I да **Ғариблар**, 21/I да **Инқилоб тонги**, 22/I да **Абай.**

Ўзбекистон ССР Социал таъминот министрлиги республика миқёсидаги шахсий пенсионер

Рустам БОБОЕВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети, республика радиоси коллективи ёшлар учун эшиттиришлар Бош редакциясининг бош редактори Т. Т. Баҳромовга отаси, 1924 йилдан буён КПСС аъзоси, республика аҳамиятига молик шахсий пенсионер

Тўйчиали БАҲРОМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

ЖАНГОВАР ДЎСТЛИК РИШТАЛАРИ

ДИЙДОР

Улуғ Ватан уруши ветерани, Қизил Юлдуз ордени, жанговар медаллар кавалери Собир Абдиев Хоразмдан Чортоқ санаторийсига қараб отланганида, у ерда бирданига икки полкдоши билан учрашажаги хаёлига ҳам келмаганди.

Собир санаторийда дардига шифо топиб, анча тетиклашарди. Ҳар кунги одатига кўра, хушманзара жойдаги скамейкада ўтириб, мусаффо ҳаводан нафас олаётганди. Ўзи тенги бир киши ёнма-ён ўтирар, унга тез-тез қараб қўярди.

— Собир! — деди ниҳоят ўзини тўхтата олмай ҳалиги одам, — Янгилишмадимми?

— Сергей! Сенмисан? — дея унга томон отилди Собир.

Собир Абдиев рус ўғлони Сергей Иванович Шавин билан бир окопда ётиб, душманга қарши жанг қилган, бир котелокдаги овқатни баҳам кўришган дамларини асло унутмайди.

— Собир, эсингдами, санбатда Мария Кузьминична деган фельдшер қиз бўларди.

— Нега унутар эканман? Ўз халоскорим Марияни-я! — деди тўлқинланиб Собир. — Контузия бўлганимда мени у жанг майдонидан олиб чиқиб, ўлимдан сақлаб қолган, 588-дала госпиталига жойлаштирган-ку. Ҳушимга келгач, шу меҳрибон қизни ёнимда кўрганман. Афсуски у билан кейин учрашмадик.

— Истасанг, у билан учраштириб қўяман.

— А, нима дединг? — Собирнинг кўзлари чақнаб кетди.

Маълум бўлишича, Сергей Иванович Шавин фронтдоши Мария Кузьминична билан турмуш қурган экан. Эр-хотин иккаласи бирга дам олишаётган экан. Собир худди келин-куёвни қутлагандек, уларни чин юракдан табриклади.

Собир Абдиев Гурлан райони марказида истиқомат қилади, пенсионер, актив жамоатчи. Шавин ва Мария Кузьминична Омск шаҳрида бахтли ҳаёт гаштини суришяпти. Улар яқинда Собир Абдиевдан таклифнома олишди, баҳорда Хоразмда меҳмон бўлишмоқчи.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

ФИЛЛАР «ТЎПОЛОНИ»

Индонезия давлат муҳофазасига олинган филлар кишиларнинг ўзлари тўғрисидаги ғамхўрликларини суиистеъмол қила бошлашяпти. Статистика маълумотларига кўра, ўтган йилнинг кейинги тўрт ойи ичида филлар Жанубий Суматра вилоятининг ўзидагина қишлоқлар, далалар ва экинзорларга йигирма марта босқин қилишиб, ўнлаб миллион рупия зарар етказганлар. Индонезия маъмурлари филлар «тўполонига» барҳам бериш учун Таиланддан филларни ювош қиладиган бир неча мутахассисни таклиф этишга қарор қилдилар.

АСТЕРОИДЛАР ҚАНЧА?

Америкалик олимларнинг орбитал телескоп ёрдамида олган кейинги маълумотларига кўра, Марс ва Юпитер ўртасидаги астероидлар белбоғи 20 мингга яқин самовий жисмдан иборат экан. Бу эса шу пайтгача ҳисоблаб келинганидан тўрт баравар кўпдир. Астероидлар белбоғида кузатиб келинган чангли халқанинг сири ҳам очилди. Бунга икки астероиднинг тўқнашуви сабаб бўлган.

ХОТИН-ҚИЗЛАР КЛУБИ

Мендельсоннинг «Тўй марши» янгради ва кишилар рақс тушиш учун жуфт-жуфт бўлиб саҳнага чиқдилар. Учқудуқ шаҳридаги «Рябинушка» хотин-қизлар клуби биргаликда оилавий ҳаёт қурганлигининг 25 йиллигини — кумуш тўйини нишонлаган кишиларга бағишланган кеча ўтказди.

Клуб кончилар шаҳрида ҳаммага манзур бўлмоқда. Энг яхши уй бекаси номини олиш учун ўтказиладиган конкурсда қатнашаётган ўз рафиқаларига далда бериш, қизиқарли лекция ёки суҳбат тинглаш учун эркаклар ҳам клубга тез-тез келиб туришади. Учқудуқнинг илғор меҳнаткаш хотин-қизлари билан учрашувлар ўтказиш, ошпазлик, тўқиш ва каштачилик санъатига бағишланган виставкалар ташкил этиш бу ерда анъана тусини олди.

(ЎзТАГ).

УЧ ЭГИЗАК

● **Беруний шаҳрида истиқомат қилувчи Александр Решетниковлар оиласида қувончли воқеа юз берди.** Александрнинг турмуш ўртоғи — шаҳардаги 1-«Солнишко» болалар боғчасининг тарбиячиси Евдокия Чибекаева уч қизалоқ туғди. Энди бу оиладаги болалар 6 та бўлди. Она ва чақалоқларнинг соғлиғи яхши, улар врач ва ҳамширалар назорати остида.

М. МУХАНОВ,
Ш. ЁҚУББОЕВ.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ШАХМАТ КЛУБИ

Тарих фанлари кандидати, СССР спорт мастери М. МУҲИДДИНОВ бошқаради

УЧ ЮРИШДА МОТ

Клубимиз машғулотларига дебоча сифатида биз қуйидаги диаграммада акс эттирилган уч юришли масалани эълон қилган эдик. Бу масаланинг ўзига хос тарихи бор.

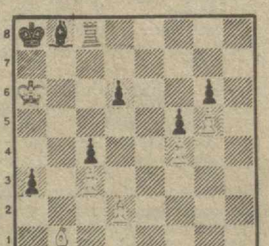

Ильич тахтадаги доналарга тегмай, бу масала устида беш минутча ўйлагач, унинг жавобини топган. Мухлислар доҳий назари тушган бу масалани муқаддасдек билиб, уни ечишга киришганликларини бизга маълум қилишар экан, Владимир Ильич тахминан қай кучда ўйнаганлиги, Ульяновлар оиласи ҳаётида шахмат қандай ўрин эгаллаганлиги ҳақида маълумот беришимизни сўрашибди.

«Агар, умуман, унинг шахмат кучига баҳо бериладиган бўлса, — деб ёзган эди доҳийнинг сафдошларидан бири, кекса большевик П. Н. Лепешинский, — мен Владимир Ильични биринчи категориялилар сафига қўшардим...» Бу салкам мастер дегани. Владимир Ильич ҳақиқатан ҳам шахматни яхши ўйнаган. Бу ўринда шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш керакки, бутун ҳаётини революция ишига бағишлаган, кечиктириб бўлмайдиган муҳим масалалар билан доимо банд бўлган улуғ доҳийнинг инсонга маънавий озуқа бағишловчи нарсалардан шунчаки хабардор бўлибгина қолмай, уларни мукаммал билиб олишга ҳам фурсат топганлиги ғоятда ибратлидир.

Н. К. Крупская хотираларида бундай воқеа баён қилинган. Владимир Ильич билан Александр Ильич ўспирин чоғларида оталари Илья Николаевични шахмат жангларида кўпроқ енгадиган бўлиб қоладилар. Гап шундаки, ака-ука қандайдир китоб топиб олиб, ундан шахмат назариясини қунт билан ўрганишган. Бу эса маҳоратларининг ўсишига ёрдам берган. Ҳатто улар «ғойибона», яъни тахтага қарамай ўзаро ёдаки баҳслаша олганлар. Бу унча-мунча шахматчининг қўлидан келадиган иш эмас.

«Кечагина устоздан ўрганган «тирранчалар» бугун уни лол қолдириб турсалар-а! Қандай гап бу!» Ўйлаб-ўйлаб сирни пайқаган Илья Николаевич пайт пойлаб, ўша китобни қўлга тушириш ҳамда ўз билимини мумкин қадар тезроқ бойитиб, «ҳаддидан ошган», ҳа деганда «кўзини очирмаётган»ларнинг «таъзирини бериб қўйишга» аҳд қилади. Бир куни кечаси «сир»ли китоб эгаларининг хонасида чироқ ўчгандан кейин Илья Николаевич аста хонага киради-да, бояги китобни қўлтиғига қисиб чиқиб кетади. Ўшанда ҳали ухламаган, аммо отаси кирганда одоб юзасидан ўзини уйқуга солган Владимир унга ҳайрихоҳлик билдиради. Бу эпизод Ульяновлар оиласида шахматга бўлган муносабат қай даражада эканлигини яққол кўрсатиб турибди. Ҳа, улар оиласида шахматни билмайдиган киши бўлмаган. Илья Николаевич ўз қўли билан ажойиб шахмат тахтаси доналарини ясаб, фарзандларининг ҳаммасига бирин-кетин уни ўргатган.

«Владимир Ильич шахмат ўйнашни 8—9 ёшидан бошлади, — дейди Дмитрий Ильич. — У авваллари биринчи устози отам ва катта акам Александр Ильич билан, кейинчалик мен ва синглим Оля билан ўйнарди. У менинг устозим эди. Владимир Ильич «ушлаганни юриш» қоидасига амал қиларди, у одатда жиддий ўйнарди, «тез» ўйинларни ёқтирмасди. Ўзидан кучсизроқ ўйинчилар билан ўйнаганда кучларни тенглаштириш мақсадида бирор донасини олдиндан бериб қўярди. Бунга кўнмаган рақибига Владимир Ильич дерди: «Ўйлаш, курашиш ва қийин аҳволдан қутулиш чорасини кўришга мажбур этмайдиган вазиятда ўйнашнинг менга нима ҳожати бор...».

Дмитрий Ильич тузган айрим шахмат масалалари ҳатто матбуотда эълон қилинган. Юқоридаги масала ўшалардан биридир». «...Владимир Ильич ўзининг катта тўплами — «Иқтисодий этюдлар ва мақолалар»ини нашрга тайёрламоқда эди. Баъзан Владимир Ильич мен тузган у ёки бу шахмат масаласини ечишдан бош тортмас эди. Ильич тахтадаги (юқоридаги диаграммадаги —М.М.) доналарга тегмай, масала устида беш минутча қаттиқ ўйлади, сўнгра кулиб:

1. Cb1—a2 d6—d5 2. d2—d4 c4:d3. 3. Ca2:d5X — мот жавобини кўрсатди...», деб ёзади Дмитрий Ильич.

Бизга йўлланган жавобларнинг аксарияти қишлоқларда яшовчи мухлислардан экани, айниқса диққатга сазовордир. Бу — аввало қишлоқларимизда спорт, унинг энг оммабоп турларидан бири — шахматни кенгроқ ёйиш, бу борада хилма-хил тадбир-чоралар кўришимиз лозимлигидан далолатдир.

КУРАШ:

КУЧЛИЛАР САРАЛАНДИ

Мамлакатимиз бир қанча шаҳарларида кўнгилли спорт жамиятлари марказий Советларининг классик кураш бўйича саралаш мусобақалари бўлиб ўтди. Чунончи, Гомель шаҳрида динамочилар беллашишди. Мусобақада тошкентлик К. Фаткулин олтин, унинг ҳамшаҳри Н. Кузнецов кумуш медалли бўлишди. Ленинградда эса «Меҳнат резервлари» вакиллари ўзаро курашдилар. Бунда тошкентлик А. Баранов биринчи ўринни олди. Минск шаҳрида ўтказилган армиячи полвонлар беллашувида тошкентлик В. Аникин иккинчи ўринни эгаллади. Бу мусобақалар Белоруссия пойтахтида ўтказиладиган СССР чемпионатига тайёргарлик босқичларидан ҳисобланади.

БАҲСЛАР ВА ҒОЛИБЛАР

● ВЕЛОПОЙГА. Москвада «Аэрофлот» соврини учун ўтказилган халқаро мусобақада тошкентлик А. Панфилов тулалик жаҳон чемпиони С. Копилов билан минг метрга жуфт пойгада 1 минут 02,842 секундли натижа билан ғалаба қозонди.

● ВОЛЕЙБОЛ. Олий лига командалари ўртасида мамлакат чемпионатининг иккинчи давра ўйинлари давом этмоқда: «Динамо» (Тошкент) — «Автомобилист» (Ленинград) — 2:3, «Автомобилист» (Тошкент) — «Коммунальник» (Минск) — 0:3.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

Телевидение

20 ЯНВАРЬ, ЖУМА

МОСКВА-I. 9.00—Время. 9.40 — Концерт. 10.00 — Илмий-оммабоп фильм. 10.10 — Навқирон Россия. Бадиий фильм. 9-серия. 11.35 —Концерт. 13.05 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильм. 16.25 — Фильм-концерт. 16.40 — Болалар учун фильм. 17.30 — Стадион ҳамма учун. 18.00 —Ҳужжатли фильм. 19.00 — Расмларда қуёш акси бор. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Сайловлар олдидан. 19.45 — Халқ куйлари. 19.55 — Офицерлар. Бадиий фильм. 21.30 — Время. 22.05— Ҳужжатли фильм. 23.05 — Дунё воқеалари. 23.20 — Концерт.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15— Ҳужжатли фильм. 9.35 ва 10.35 — Тарих. 10.05 ва 14.40 — Инглиз тили. 11.05 — Ҳунар-техника билим юртларининг ўқувчиларига. 11.35 ва 12.40 — В. Короленко. Ертўла болалари. 12.00 —Менга таянч нуқтасини беринг. 12.30 —Илмий-оммабоп фильм. 13.10 — География. 13.40 — Табиатшунослик. 14.30 — 20-30-йиллар совет манзарали живописи. 15.00 — Звездочет. 15.45 — И. А. Гончаров. Ҳаёти ва ижоди саҳифалари. 16.30 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Ҳужжатли фильм. 18.55 — Саёҳатчилар клуби. 19.55 — Хоккей. ГФР—СССР. Танаффус пайтида (20.30) — Хайрли тун, кичкинтойлар. 21.30 — Время. 22.05 — Ердаги одамлар. Бадиий фильм. 23.20 — Волейбол. СССР чемпионати. Медин (Одесса) — МАСК.

ТОШКЕНТ-I. 11.20 — Янгиликлар. 11.30 — Рус адабиёти. 12.00 — Аср бошида. Бадиий фильм. 13.30 ва 18.05 — Янгиликлар. 18.15 — Мультфильм. 18.25— Ҳаёт каби тирик. 18.50 — Ҳужжатли киноленинномa. 19.30 — Ахборот. 19.45 —Чорвачилик — зарбдор фронт. 20.00 — Дунё воқеалари. 20.30 - Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Қора консулнинг ҳалокати. Бадиий фильм. 23.40 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 9.00 ва 16.35 — МТ-II. 18.10 — Ўқитувчилар учун консультация. 18.40 — Телефильм. 18.50 — Ешлик. 19.20—Ҳужжатли фильм. 19.30 — Янги марралар. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Совет Иттифоқи шаҳарлари. 21.30 —Москва-II.

21 ЯНВАРЬ, ШАНБА

МОСКВА-I. 9.00— Время. 9.40 — Илмий-оммабоп фильм. 10.00 — Спортлото. 10.10 — Оила ва мактаб. 10.40 — Концерт. 11.10 — Ҳаракат хавфсизлиги учун. 11.40 — Ҳужжатли фильм. 12.10 — Коммунистлар. 12.35 — Инсон—замин соҳиби. 13.35 — Дунё воқеалари. 13.50—Концерт. 14.20 — Ҳайвонот оламида. 15.20 — Ғолиблар. 16.50 — Сиёсий шарҳловчи В. П. Бекетов суҳбати. 17.20—Ҳужжатли фильм. 17.40 — Ўртоқ қўшиқ. Телеконкурс. 18.35 — М. Горький. В. И. Ленин. 19.40 — Ленин 1918 йилда. Бадиий фильм. 21.30—Время. 22.05 — Г. Свиридов. Патетик оратория. 22.40 — Ҳужжатли фильмлар. 23.15 — Янгиликлар.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Агар соғлом бўлай десанг. 9.30 — Концерт. 10.30 — Ҳужжатли фильмлар. 11.30 — Днестр операцияси. 11.50— СССРнинг монументал санъати. 12.20 — Ўртоқ бригада. Бадиий фильм. 1- ва 2-сериялар. 14.30 — Г. Берлиоз. Концерт. 15.10—Ҳужжатли экран. 15.50 — Концерт. 17.50 — А. Толстой. Рус характери. 18.15 — Сиз бунга қодирсиз. 19.00 — Концерт. 19.45 — Здоровье. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Халқаро обзор. 21.00 — Музикали киоск. 21.30 — Время. 22.05 — Оловни асраб қолганлар. Бадиий фильм. 23.00 — Концерт.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Фильм-концерт. 11.10—Ҳужжатли фильм. 11.30 — Ҳалокат бурчаги. Бадиий фильм. 12.40 — Шахмат мактаби. 13.10 — Ленин ва Ўзбекистон. 15.30 — Замандас. 18.05 — Мультфильмлар. 18.30 — Пионерлар мамлакатида. 19.00 — Ота-оналар университети. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ҳужжатли фильм. 20.00 — Ер ва эл. 20.30 — Ахборот. 20.50 —Концерт. 21.30—Время. 22.05 —Ишонч. Бадиий фильм.

ТОЖИКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

Радио

20 ЯНВАРЬ, ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Эстрада концерти. 9.30 — Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар. 11.25 — Музикали эшиттириш. 12.10 — Узбекистан индустриальний. 13.00 — Чорвадор. 14.00 — Сабзавоткорларнинг қишки юмушлари. 17.00 — Ўзбек опералларидан саҳналар. 19.25 — Ешлик. 21.15 — Қишлоқ меҳнаткашларининг талабларига биноан концерт. 22.30 — Бугун радиотеатрда.

21 ЯНВАРЬ, ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Ленин қалбимизда. 9.30 — Ешлик. 10.15 — «Гулшан» радиожурнали. 11.30 — Сиз ёқтирган қўшиқлар. 13.00 — Чорвадор. 13.30 — Социалистик мусобақа илғорлари, Сизлар учун. 14.00 — Қишлоқда юксак турмуш маданияти учун. 15.40 — Музикали салом. 17.00 — Ўзбекистон куйлагай. 18.15 — Халқаро аҳвол кундалиги. 18.30 — Спорт эшиттириши. 19.25 — Ешлик. 21.00 — Ленинизм — давримизнинг революцион байроғи. 21.10 — Қиш оқшомлари. Музикали программа. 22.30 — Қўшиқлардан қўшиқларга. 24.00 — Хайрли тун.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС:
700000, Тошкент-П.
Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-21-43, 32-53-16. 32-53-20, 33-11-49, 32-54-13.